

Działalność Senatu na rzecz Polonii i Polaków za granicą

(informacja przygotowana przez Biuro Polonijne)

I. DZIAŁALNOŚĆ SENATU NA RZECZ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ W 2016 ROKU

ŚRODKI NA OPIEKĘ NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ

25 listopada 2015 roku Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą wydała oświadczenie, w którym zaznaczono, iż sprawowanie przez izbę wyższą zaszczytnej roli opiekuna rodaków poza granicami kraju wymaga przywrócenia środków do budżetu Kancelarii Senatu, a docelowo – stworzenia budżetu w wysokości równej budżetowi z roku 2011, czyli 75 milionów złotych.

23 grudnia 2015 r. marszałek Senatu Stanisław Karczewski i wiceminister spraw zagranicznych Jan Dziędziczak podpisali oświadczenie w związku z planowanym przesunięciem do Kancelarii Senatu środków w budżecie państwa na rok 2016 przeznaczonych na współpracę z Polonią i Polakami za granicą. Zdecydowano, że zasady konkursu dotacyjnego „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą 2016” pozostają bez zmian do momentu wyłonienia i opublikowania listy rankingowej, a dalszym procedowaniem zajmie się Kancelaria Senatu.

W oświadczeniu czytamy: „(...) w trosce o dobro naszych Rodaków poza granicami, a także stabilność i przejrzystość współpracy z organizacjami pozarządowymi w kraju działającymi na rzecz Polonii, prowadzone obecnie przez MSZ procedury oceny formalnej i merytorycznej ofert w ramach konkursu dotacyjnego <<Współpraca z Polonią i Polakami za granicą 2016>> zostaną przeprowadzone i zakończone zgodnie z obowiązującym regulaminem oraz harmonogramem. Lista rankingowa wyłoniona w wyniku postępowania zostanie ogłoszona publicznie i przekazana do Kancelarii Senatu w formie rekomendacji do dalszego procedowania”.

W ustawie budżetowej na 2016 rok środki na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą powróciły do Senatu. Do dyspozycji przekazano 60,5 mln zł.

Zasadnicze znacznie dla dalszego kształtowania wzajemnych relacji Senatu i podmiotów krajowych ma ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie wraz z istotnymi zmianami, jakie wprowadziła jej nowelizacja (art. 1 pkt 3). W polskim reżimie prawnym dotacje celowe mogą być przekazywane środowiskom polonijnym i polskim za granicą

wyłącznie za pośrednictwem podmiotów krajowych (ustawa z 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych). Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadziła nowy przepis, zgodnie z którym Senat sprawuje opiekę nad Polonią i Polakami za granicą wyłącznie poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego. Celem senackiej inicjatywy ustawodawczej było wprowadzenie wyraźnych normatywnych podstaw podejmowania przez Senat aktywności polonijnej. Zadania w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą mieszczą się w sferze zadań publicznych, o których mowa w tej ustawie.

W lutym 2016 roku, na mocy porozumienia z 26 lutego 2016 roku pomiędzy Ministrem Spraw Zagranicznych, reprezentowanym przez dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, oraz Kancelarią Senatu, reprezentowaną przez wicedyrektora Biura Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu, doszło do przekazania listy rekomendowanych przez resort ofert, wyłonionych przez komisję konkursową MSZ, wraz z pełną dokumentacją. 3 marca 2016 roku Prezydium Senatu przyjęło Uchwałę nr 4 w sprawie trybu postępowania przy zlecaniu zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2016 r. Dalsze postępowanie dotacyjne było prowadzone w Kancelarii Senatu.

10 marca 2016 r. przyjęto Uchwałę Prezydium Senatu nr 5 w sprawie zlecenia zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą i udzielenia dotacji celowych na ich realizację. W załączniku do uchwały określono kwoty przyznane oferentom na realizację poszczególnych zadań.

DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ 2016

Dzień Polonii i Polaków za Granicą został ustanowiony z inicjatywy Senatu w 2002 roku. Święto jest wyrazem wdzięczności za wkład Polaków żyjących za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, za wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w potrzebie. Od 2008 roku Światowy Dzień Polonii jest obchodzony w krajach zamieszkania naszych rodaków. W 2016 roku uroczystości Dnia Polonii i Polaków za Granicą odbyły się w Budapeszcie. Wziął w nich udział marszałek Senatu Stanisław Karczewski wraz z delegacją. Po mszy w polskim kościele marszałek spotkał się z przedstawicielami Polonii w Domu Polskim. W skład senackiej delegacji weszli: senatorowie wiceprzewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą i członkowie tej komisji,

wiceprzewodnicząca Polsko-Węgierskiej Grupy Parlamentarnej, wiceprzewodniczący sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą, a także wiceminister spraw zagranicznych.

W ramach obchodów Dnia Polonii i Polaków za Granicą marszałek Senatu Stanisław Karczewski 1 maja 2016 roku wystąpił na antenie TVP Polonia z orędziem, w którym przedstawił plany dotyczące opieki Senatu RP nad Polonią i Polakami za Granicą oraz przedstawił dotychczasowe osiągnięcia w tej materii, wyraził także życzenie, by budowanie wspólnoty narodowej oparte było na bazie historii, tradycji i prawdy.

KONSULTACJE POLONIJNE MARSZAŁKA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W związku z przywróceniem wymiaru finansowego misji opieki nad Polonią i Polakami za granicą sprawowanej przez Senat RP, marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej 9 lutego 2016 roku zainicjował konsultacje ze środowiskami polonijnymi i polskimi z zagranicy oraz współpracującymi z nimi organizacjami pozarządowymi. Konsultacje służyły wymianie poglądów oraz zgłaszaniu propozycji i uwag dotyczących udoskonalenia modelu opieki państwa polskiego nad Polonią i Polakami za granicą. Celem przeprowadzonych konsultacji było dotarcie do jak największej liczby organizacji i środowisk polonijnych i polskich poza granicami kraju, poznanie ich kondycji oraz opinii na temat wyzwań, jakie rysują się we wzajemnych relacjach w przyszłości, a także rozpoznanie współczesnych potrzeb Polonii i Polaków za granicą.

List marszałka Senatu został przesłany do 235 krajowych organizacji pozarządowych oraz do 306 organizacji polonijnych za granicą w 43 krajach, co daje łącznie 541 podmiotów w następujących krajach: Argentyna, Armenia, Australia, Austria, Azerbejdżan, Belgia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Bułgaria, Chorwacja, Czarnogóra, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Kanada, Kazachstan, Kirgistan, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Niemcy, Norwegia, Polska, Rosja, Republika Południowej Afryki, Rumunia, Serbia, Słowacja, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwajcaria, Szwecja, Ukraina, Uzbekistan, Węgry, Wielka Brytania, Włochy. Wystąpienie Marszałka Senatu zostało również zamieszczone na stronach internetowych Senatu, polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych oraz na stronach organizacji pozarządowych.

Do Kancelarii Senatu wpłynęły odpowiedzi z 36 krajów (Armenia, Australia, Austria, Belgia, Białoruś, Brazylia, Bułgaria, Chorwacja, Czarnogóra, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Islandia, Japonia, Kanada, Kazachstan, Litwa,

Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Rosja, Republika Południowej Afryki, Serbia, Szwecja, Stany Zjednoczone Ameryki, Szwecja, Ukraina, Uzbekistan, Węgry, Wielka Brytania, Włochy) od 142 podmiotów zagranicznych (w tym od 3 organizacji federacyjnych: Rady Polonii Świata, Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, Trzynastu Europejskich Organizacji Pomocowych z Irlandii, Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Szkocji, Austrii, Norwegii i Belgii oraz 13 odpowiedzi od osób prywatnych), a także 49 listów od podmiotów krajowych (w tym 2 odpowiedzi od osób prywatnych). Odpowiedzi z Islandii, Japonii i Nowej Zelandii wpłynęły niezależnie od korespondencji wysłanej przez Kancelarię Senatu.

List Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej skierowany do środowisk polonijnych oraz współpracujących z nimi polskich organizacji pozarządowych zawierał prośbę o wyrażenie opinii, zgłoszenie propozycji i uwag dotyczących dotychczasowych doświadczeń w zakresie realizacji zadań publicznych. Zakres merytoryczny wypowiedzi respondentów nie został ściśle określony, otwarta była również grupa adresatów i odbiorców treści listu.

Całość zgromadzonego materiału została poddana analizie w Kancelarii Senatu. Z nadesłanych listów wyspecyfikowane zostały postulaty, które następnie zostały uporządkowane w odrębnych obszarach merytorycznych:

- model opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią oraz procedura finansowania;
- wsparcie środowisk i organizacji polonijnych;
- edukacja i nauka;
- wspieranie polskiej kultury, wspieranie działań promujących Polskę oraz kształtujących pozytywny wizerunek Polski i Polaków;
- wspieranie kształtowania postaw obywatelskich w środowiskach polonijnych i polskich za granicą, a także rozwoju zawodowego i postaw przedsiębiorczości wśród Polonii i Polaków za granicą;
- media polonijne;
- pomoc charytatywna i socjalna;
- postulaty wobec pozostałych organów władzy publicznej.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji zostały omówione w opracowaniu tematycznym poświęconym temu zagadnieniu, udostępnionym na stronie internetowej Senatu. Uwagi i postulaty organizacji polonijnych i polskich poza granicami kraju, nadesłane przez organizacje biorące udział w konsultacjach, posłużyły do opracowania uchwały Prezydium Senatu w sprawie kierunków działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą w latach 2017–2019.

POLONIJNA RADA KONSULTACYJNA

Na 22 posiedzeniu plenarnym 7 lipca 2016 r. Senat RP podjął uchwałę w sprawie Polonijnej Rady Konsultacyjnej, a 5 września 2016 r. w Senacie odbyła się uroczystość powołania szesnastu członków wspomnianej Rady, działającej przy marszałku Senatu. Na uroczystości obecni byli wicemarszałkowie Senatu Maria Koc i Bogdan Borusewicz oraz członkowie senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą z jej przewodniczącą Janiną Sagatowską, a także szef Gabinetu Prezydenta RP – sekretarz stanu Adam Kwiatkowski, wiceminister spraw zagranicznych Jan Dziędziczak oraz przewodniczący sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą Michał Dworczyk. W skład Rady weszli:

- Stanisław Ałoszko – prezes Federacji Polonii Francuskiej;
- Adam Bąk – prezes Adam M. Bak Foundation (USA);
- Maria Szonert Binienda – wiceprezes Kongresu Polonii Amerykańskiej do Spraw Polskich;
- Andżelika Borys – przewodnicząca Rady Naczelnej Związku Polaków na Białorusi;
- Emilia Chmielowa – prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie;
- Halina Csúcs Lászlóné – rzecznik narodowości polskiej przy Zgromadzeniu Narodowym Węgier;
- Jan Cytowski – prezes Rady Polonii Świata;
- Adam Gajkowski – wiceprezes Stowarzyszenia Nasza Polonia w Australii;
- Barbara Kukulska – prezes Zjednoczenia Polskiego w Johannesburgu;
- Tomasz Machura – powiernik Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii;
- ksiądz Zdzisław Malczewski – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii;
- Piotr Małoszewski – wiceprzewodniczący Chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech;
- Tadeusz Pilat – prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych;
- Ewa Stasinowska – prezes Klubu Gazety Polskiej w Amsterdamie;
- Aleksandra Ślusarek – przewodnicząca Związku Repatriantów RP;
- Rita Tamašunienė – poseł do litewskiego Sejmu, przewodnicząca klubu parlamentarnego AWPL-ZchR.

6 września 2016 r. w czasie Forum Polonijnego w Krynicy odbyło się pierwsze posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu. Rada pozytywnie

zaopiniowała projekt uchwały Prezydium Senatu wyznaczającej na najbliższe lata kierunki działań Izby na rzecz rodaków w świecie: w latach 2017–2019 najważniejsze będzie wspieranie edukacji polskiej poza granicami, promocja Polski oraz ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego, wzmacnianie pozycji środowisk polskich i polonijnych w krajach zamieszkania, wspieranie mediów polonijnych i polonijnej infrastruktury. Członkowie Rady w toku dyskusji wskazywali na konieczność większego angażowania Polonii do ochrony wizerunku Polski na świecie i odkłamywania polskiej historii; mówili o potrzebie promocji nie tylko polskiej kultury poza granicami, ale także o promocji kultury polonijnej i o konieczności poprawy wizerunku Polonii w Polsce.

UCHWAŁY PREZYDIUM SENATU W SPRAWIE ZLECANIA ZADAŃ W ZAKRESIE OPIEKI NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ

23 września 2016 r. Prezydium Senatu podjęło uchwałę nr 8 w sprawie zasad zlecania zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą oraz uchwałę nr 9 w sprawie określenia kierunków działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą w latach 2017–2019.

Działając na podstawie tych dwóch uchwał w związku z art. 4d ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, szef Kancelarii Senatu ogłosił nabór ofert na realizację zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2017 r.

KONFERENCJE W SENACIE, INAUGURACJE, UDZIAŁ MARSZAŁKA SENATU W KONFERENCJACH I FORACH POZA SENATEM

Konferencja „Obchody milenium na uchodźstwie – w pięćdziesiątą rocznicę”

W dniach 18–19 kwietnia 2016 r. w Senacie i na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona uroczystościom polonijnym na świecie związanym z jubileuszem tysiąclecia chrztu Polski. W obchody tego jubileuszu zaangażowanych było ponad 50 tysięcy Polaków na całym świecie – od Europy po Australię. Konferencja miała na celu przywrócenie – w ramach obchodów 1050. rocznicy chrztu Polski – pamięci o uroczystościach milenijnych na uchodźstwie i o ich znaczeniu, a także zapoczątkowanie upowszechniania wiedzy na ten temat.

Przedstawiciele różnych środowisk polonijnych z całego świata, którzy przyjechali do Polski na zaproszenie marszałka Senatu, uczestniczyli także w odbywającym się 15 kwietnia

2016 r. uroczystym Zgromadzeniu Narodowym w Poznaniu w 1050. rocznicę chrztu Polski i powstania państwa polskiego.

Spotkanie marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego z uczestnikami IX Kongresu Polonii Medycznej i II Światowego Zjazdu Lekarzy Polskich

Marszałek Stanisław Karczewski spotkał się z lekarzami biorącymi udział w IX Kongresie Polonii Medycznej i II Światowym Zjeździe Lekarzy Polskich odbywającym się w dniach 2–4 czerwca 2016 r. w Warszawie. W kongresie wzięło udział około tysiąca lekarzy, ekspertów i badaczy zasłużonych dla rozwoju wielu dziedzin medycyny. Wśród zaproszonych gości znaleźli się najwybitniejsi przedstawiciele medycyny polskiego pochodzenia, pracujący w Polsce i za granicą, m.in. prof. Zbigniew Wszolek z Mayo Clinic w USA, (odkrywca genów choroby Parkinsona) i prof. Roman Jaeschke z McMaster-University w Kanadzie, promotor Evidence Based Medicine, uznawani za jednych z najbardziej wpływowych ludzi medycyny na świecie, jak również znamienici przedstawiciele świata nauki, polityki i kultury m.in. z Polski, Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Skandynawii, USA i krajów byłego bloku wschodniego. Prezes Federacji Polonijnych Organizacji Medycznych (zrzeszającej 16 organizacji działających w Niemczech, Francji, USA, Szwecji, Gruzji, Mołdawii oraz na Białorusi, Litwie i Ukrainie), prof. Marek Rudnicki, podczas spotkania z marszałkiem Senatu wręczył Stanisławowi Karczewskiemu wyróżnienie za wsparcie udzielane lekarzom polskiego pochodzenia mieszkającym za granicą. Uczestnicy spotkania rozmawiali o konieczności integracji środowiska polskich lekarzy rozszaniach po całym świecie, wymiany wiedzy i doświadczeń, przekładających się na podnoszenie poziomu i poprawę jakości i bezpieczeństwa leczenia.

I Forum Polonii Amerykańskiej

Marszałek Stanisław Karczewski uczestniczył w I Forum Polonii Amerykańskiej, odbywającym się w dniach 26–30 lipca 2016 r. w podrzeszowskiej Jasionce. Celem, jaki przyświecał organizatorom I Forum Polonii Amerykańskiej, było umożliwienie spotkania i stworzenie płaszczyzny do debaty między Polonią, instytucjami polonijnymi i przedstawicielami parlamentu, samorządu, gospodarki i biznesu w Polsce. Na program forum złożyło się kilka paneli dyskusyjnych, dotyczących rozwoju kontaktów Polonii z Macierzą poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami państwowymi, samorządowymi oraz gospodarczymi; starych i nowych zasad opieki nad Polonią i Polakami za granicą; finansowania zadań związanych ze współpracą z Polonią i Polakami za granicą;

rozwoju kapitału w Polsce i za granicą, barier dla polskiego eksportu; wyzwań generacyjnych oraz tożsamości narodowej na przestrzeni pokoleń.

Forum Polonijne w Krynicy

W dniach 6–8 września 2016 r. po raz pierwszy odbyło się Forum Polonijne w ramach Forum Ekonomicznego w Krynicy. Gospodarzem forum był marszałek Senatu Stanisław Karczewski, a organizatorem – Kancelaria Senatu.

W ramach Forum Polonijnego przeprowadzono 6 paneli dyskusyjnych: „Polityka państwa polskiego wobec Polonii i Polaków za granicą”, „Co jednoczy Polaków za granicą: Kościół, język, kultura?”, „Rola Polonii i Polaków za granicą w kształtowaniu wizerunku Polski”, „Pomysł na sukces za granicą. Sukces Polonii sukcesem Polski”, „Emigracja zarobkowa – szansa czy zagrożenie?”, „Aktywność polskich samorządów na arenie międzynarodowej. Współpraca transgraniczna”. Biorący w nich udział politycy, przedsiębiorcy, naukowcy, przedstawiciele Polonii i polskich organizacji pozarządowych wspólnie zastanawiali się m.in. nad tym, w jaki sposób zaangażować Polonię w kształtowanie wizerunku Polski na świecie, a także nad wyzwaniami stojącym obecnie przed edukacją polonijną, zagadnieniami dotyczącymi innowacyjności, nauki i postępu, budowania więzi gospodarczych, korzystania z osiągnięć naukowych, potencjału intelektualnego i sukcesów rodaków z zagranicy. Uczestnicy forum dyskutowali także na temat emigracji zarobkowej i jej konsekwencji oraz nad stworzeniem odpowiednich warunków dla coraz liczniej przyjeżdżającej do Polski młodzieży polonijnej ze Wschodu. Wybitni naukowcy polonijni, lekarze, biznesmeni podkreślali, że pochodzą z Polski i mają wiele do zaoferowania swojej ojczyźnie, a obecnie widzą dobry klimat do współpracy i apelują do polskich władz o zaangażowanie się w projekty umożliwiające tzw. „półpowroty” – o stworzenie w Polsce odpowiednich warunków wybitnym specjalistom do rozwoju działalności naukowej i biznesowej. Proponowano także stworzenie w Polsce forum emigrantów, którzy odnieśli sukces za granicą.

III Europejskie Forum Mediów Polonijnych

W ramach inauguracji III Europejskiego Forum Mediów Polonijnych, odbywającego się w dniach 21–23 października 2016 r. w Warszawie i w Pułtusku, uczestników powitała wicemarszałek Senatu Maria Koc. Celem konferencji było spotkanie oraz wymiana doświadczeń i dobrych praktyk przedstawicieli mediów polonijnych, których działalność wpisuje się w priorytety polityki polonijnej, takie jak promowanie języka, integracja

środowisk polonijnych i zapewnianie łączności z krajem Polakom mieszkającym poza jego granicami. Na program forum złożyły się zajęcia warsztatowe i panele dyskusyjne, w ramach których dziennikarze dyskutowali m.in. na temat form integracji środowisk polonijnych, dialogu między mediami polonijnymi, Polonii w oczach mediów polonijnych i przyszłości tych mediów. W forum wzięli udział przedstawiciele ponad 50 redakcji, zarówno tzw. mediów papierowych, jak i portali internetowych, blogerzy, a także reprezentanci radia i telewizji z 20 krajów Europy, m.in. z Niemiec, Litwy, Norwegii, Anglii, Irlandii, Czarnogóry, Rumunii, Ukrainy czy Rosji.

Inauguracja Kongresu Młodzieży Polonijnej

W dniach 17–20 lipca 2016 r. w Warszawie odbył się pierwszy Światowy Kongres Młodzieży Polonijnej. Wzięło w nim udział ok. 350 przedstawicieli duszpasterstw młodzieży polonijnej z 20 państw (m.in. z Ukrainy, Białorusi, Rumunii, Węgier, Francji, Niemiec, Kazachstanu, Rosji, państw Azji Środkowej). Zamierzeniem organizatorów kongresu było stworzenie młodzieżowym środowiskom polonijnym płaszczyzny współpracy i wymiany doświadczeń. Otwierając kongres, marszałek Stanisław Karczewski zachęcał do angażowania się w życie polonijne i wyraził zadowolenie, że młodzi ludzie o polskich korzeniach budują na świecie polską wspólnotę, opierając się na nauczaniu Kościoła i na wierze. Po zakończeniu kongresu jego uczestnicy udali się ze swymi duszpasterzami na Światowe Dni Młodzieży do Krakowa.

Inauguracja ósmej edycji Szkoły Liderów Polonijnych

30 sierpnia 2016 r. odbyła się inauguracja 8. edycji Szkoły Liderów Polonijnych, której celem jest wspieranie rozwoju kompetencji liderek młodych działaczy polonijnych i Polaków z całego świata, a także wzmacnianie organizacji polonijnych. W tym roku projekt adresowany był do młodych liderów z Europy Zachodniej. Wzięło w nim udział 24 młodych liderów polonijnych m.in. z Niemiec, Austrii, Francji, Irlandii, Irlandii Północnej, Anglii, Szkocji, Holandii. Na program 8. edycji Szkoły Liderów Polonijnych złożyły się warsztaty, treningi, wykłady, spotkania z politykami i działaczami publicznymi oraz wizyty studyjne, m.in. w organizacjach pożytku publicznego i samorządach.

**WYDARZENIA POLONIJNE OBJĘTE PATRONATEM HONOROWYM MARSZAŁKA SENATU,
UDZIAŁ MARSZAŁKA SENATU W KOMITETACH HONOROWYCH IMPREZ POLONIJNYCH**

Patronaty		
11 marca 2016 r.	Konkurs „Być Polakiem 2016”	na wniosek Fundacji „Świat na Tak”
2 kwietnia 2016 r.	XI Gala wręczenia Złotych Sów Polonii	na wniosek Federacji Kongres Polonii w Austrii
17 kwietnia 2016 r.	II Festiwal Szkół Polonijnych „Pielgrzymki Świętego Jana Pawła II”	na wniosek Centrali Polskich Szkół Doksztalających w Ameryce
18 kwietnia 2016 r.	Konferencja „Repatrianci czy imigranci? Kierunki polityki migracyjnej Polski i Unii Europejskiej”	na wniosek europośła prof. Ryszarda Legutki
17 maja 2016 r.	Szachiści grają dla Polonii	na wniosek Polskiego Związku Szachowego
18 czerwca 2016 r.	Nagroda im. Macieja Płażyńskiego dla dziennikarzy i mediów służących Polonii	na wniosek Fundacji Press Club
26 czerwca 2016 r.	X Spotkanie Integracyjne Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza Wschodniej Granicy	na wniosek Akademii Trzeciego Wieku przy Miejskim Ośrodku Kultury w Olsztynie
03 lipca 2016 r.	Konferencja X Polonijne Spotkania z Historią	na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
25 lipca 2016 r.	I Forum Polonii Amerykańskiej w Polsce	na wniosek Marszałka Województwa Podkarpackiego
28 sierpnia 2016 r.	VIII Dni Kultury Polskiej w Nowym Rozdole na Ukrainie	na wniosek Towarzystwa Pomocy Polakom „Wielkie Serce”
10 września 2016 r.	XXV Dni Kultury Polskiej w Austrii	na wniosek Wspólnoty Polskich Organizacji w Austrii „Forum Polonii”
14 października 2016 r.	IX Dni Kultury Polskiej na Żytomierszczyźnie oraz XXII Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”	na wniosek Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie
21 października 2016 r.	III Europejskie Forum Mediów Polonijnych	na wniosek Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji
10 listopada 2016 r.	Konferencja „Brexit - konsekwencje oraz inne zagrożenia dla Polonii w Europie - opinie i prognozy”	na wniosek Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych
11 listopada 2016 r.	Koncert z okazji Święta Niepodległości	na wniosek Polsko-Włoskiego Koła Kulturalnego w Lombardii

Komitety Honorowe		
27 lutego 2016 r.	XII Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne	na wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
2 czerwca 2016 r.	IX Kongres Polonii Medycznej i II Światowy Zjazd Lekarzy Polskich	na wniosek Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie
16-18 czerwca 2016 r.	III Światowy Zjazd Inżynierów Polskich oraz XXV Kongres Techników Polskich	na wniosek Naczelnej Organizacji Technicznej

ROZSTRZYGNĘCIE KONKURSU DLA DZIENNIKARZY POLSKICH I POLONIJNYCH

5 kwietnia 2016 r. odbył się finał 13. edycji konkursu dla dziennikarzy polskich i polonijnych, którego tematem był udział Polonii i Polaków za granicą w życiu gospodarczym w krajach ich zamieszkania. Na konkurs wpłynęło 49 prac, m.in. z Austrii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i Polski. Były wśród nich artykuły prasowe, audycje radiowe i telewizyjne, reportaże, wywiady i teksty z portali internetowych. I nagrodę otrzymały ex aequo: Agnieszka Czyżewska-Jacquemet za reportaż radiowy „Zmienić dzień” i Magdalena Grzymkowska z londyńskiej gazety „Tydzień Polski” za artykuł „Rysuję historię”; II nagrodę otrzymał Rafał Skórski z „Forbesa” za artykuł „Pierwszy milion”; III nagrodę przyznano Sławie Ratajczak z hamburskiego portalu internetowego Magazyn Polonijny „Rynek ” za artykuł zatytułowany „Na zachodzie duże zmiany”. W konkursie przyznano także 4 równorzędne wyróżnienia: Henrykowi Mażulowi z „Magazynu Wileńskiego”, Andrzejowi Godlewskiemu z TVP Oddział w Białymstoku, Natalii Jadach, publikującej w czasopiśmie „Polonika” oraz Cezaremu Galkowi z Polskiego Radia „Zachód”. Nagrody wręczył laureatom konkursu marszałek Senatu Stanisław Karczewski, dziękując dziennikarzom za zainteresowanie życiem naszych rodaków mieszkających za granicą.

SPOTKANIA KOMISJI SPRAW EMIGRACJI I ŁĄCZNOŚCI Z POLAKAMI ZA GRANICĄ Z POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ, BĘDĄCE UZUPEŁNIENIEM PROGRAMU POSIEDZEŃ KOMISJI

16 czerwca 2016 roku w Domu Polonii na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie odbyło się spotkanie zastępcy przewodniczącej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, senatora Artura Warzochy, z grupą uczniów jednej z polskich szkół podstawowych z rejonu wileńskiego, przebywających w Polsce na wakacjach; dzieci wraz

z opiekunką przyjechały na zaproszenie parafii w Częstochowie. W spotkaniu uczestniczył Żołnierz Wyklęty, płk Leszek Mroczkowski, z którym rozmawiano o historii Polski i trudnych czasach powojennych. Senator Artur Warzocha opowiedział też o pracach komisji i roli Senatu RP w opiece nad Polonią i Polakami za granicą.

10 sierpnia 2016 roku w Senacie odbyło się spotkanie wiceprzewodniczącej senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą Grażyny Sztark i członka tejże komisji Barbary Borys-Damięckiej z przedstawicielami organizacji polskich z Syberii, zorganizowane z inicjatywy Regionalnego Stowarzyszenia „Wschód – Zachód” w Płocku. W dyskusji poruszano m.in. praktyczne problemy wynikające ze stosowania Karty Polaka oraz plany dotyczące nowelizacji ustawy repatriacyjnej i polityki państwa polskiego wobec Polonii.

16 września 2016 roku z inicjatywy Fundacji „Wolność i Demokracja” odbyło się spotkanie przewodniczącej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą Janiny Sagatowskiej z polskimi nauczycielami z Ukrainy i Białorusi. Polscy nauczyciele przedmiotów ojczyznych z Białorusi i Ukrainy w ramach wizyty studyjnej w Polsce odbywali indywidualny staż w gimnazjach i liceach w Warszawie. Celem tego stażu było zapoznanie się z funkcjonowaniem polskiego szkolnictwa i wymiana doświadczeń na temat warsztatu nauczyciela.

22 września 2016 roku odbyło się spotkanie Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą z przedstawicielami Związku Polaków na Białorusi i przedstawicielami Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Wśród zaproszonych byli artyści zrzeszeni w Towarzystwie Plastyków Polskich przy Związku Polaków na Białorusi: Walentyna Brysacz, Anatol Pietruszewicz, Janina Pilnik i Waclaw Romaszko – autorzy powstałych w 2014 roku obrazów, które można było oglądać na wystawie „Obrona Grodna w 1939 r.”, otwartej w Senacie tego samego dnia przez wicemarszałek Marię Koc. Podczas otwarcia wystawy byli obecni m.in. prezes Towarzystwa Plastyków Polskich przy Związku Polaków na Białorusi Henadiusz Pitsko, autorzy prezentowanych prac oraz senatorowie.

ZLECANIE ZADAŃ NA OPIEKĘ NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ

Na prowadzony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych konkurs „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2016 r.” złożono 498 ofert. Po dokonaniu oceny formalnej do oceny merytorycznej skierowano 450 ofert. Wynikiem prac komisji konkursowej MSZ była lista rankingowa projektów, która na mocy porozumienia z dnia 26 lutego 2016 roku

między Ministrem Spraw Zagranicznych i Kancelarią Senatu wraz ze wszystkimi złożonymi w konkursie ofertami została przekazana do Senatu.

Po zaopiniowaniu przez Komisję Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oferty w dniu 10 marca 2016 r. zostały rozpatrzone przez Prezydium Senatu, które zdecydowało o przyznaniu dotacji zgodnie z rekomendacją komisji konkursowej MSZ.

Zgodnie z uchwałą nr 5 z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie zlecenia zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą i udzielenia dotacji celowych na ich realizację, dotacje przyznano 107 oferentom. Na zrealizowanie przez nich 203 zadań Prezydium Senatu przyznało dotacje w łącznej kwocie 60 994 550 zł.

Podział zleconych zadań na obszary działania zgodne z regulaminem konkursu „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2016 r.” przedstawia poniższa tabela:

Nr obszaru	Obszar tematyczny	Przyznana kwota dotacji na rok 2016
EDUKACJA		
1.1	Wsparcie edukacji – Litwa	3 100 000
1.2	Wsparcie edukacji – Białoruś	2 200 000
1.3	Wsparcie edukacji – Ukraina	3 600 000
1.4	Wsparcie edukacji – Wielka Brytania	4 500 000
1.5	Wsparcie edukacji – Niemcy	500 000
1.6	Wsparcie edukacji – pozostałe kraje UE/EFTA z liczą Polonią	1 299 390
1.7	Wsparcie edukacji – pozostałe kraje z mniejszością polską	218 660
1.8	Wsparcie edukacji – USA, Kanada, Australia, Nowa Zelandia	600 000
1.9	Wsparcie edukacji – cały świat	600 000
MEDIA POLONIJNE		
2.1	Wsparcie mediów polonijnych – Litwa	2 600 000
2.2	Wsparcie mediów polonijnych – Białoruś	700 000
2.3	Wsparcie mediów polonijnych – Ukraina	1 600 000
2.4	Wsparcie mediów polonijnych – cały świat	1 700 000
INFRASTRUKTURA POLONIJNA		
3.1	Inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych – Litwa	3 800 000
3.2	Inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych – cały świat (bez Litwy)	1 446 000
3.3	Inwestycje w infrastrukturę Domów Polskich i instytucji polonijnych – cały świat	4 000 000

Nr obszaru	Obszar tematyczny	Przyznana kwota dotacji na rok 2016
POZYCJA ŚRODOWISK POLSKICH W KRAJACH ZAMIESZKANIA		
4.1	Wspieranie działalności statutowej struktur polonijnych (Litwa, Białoruś, Ukraina, Czechy, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Węgry, Mołdawia, Rosja, kraje Kaukazu i Azji Centralnej)	3 500 000
4.2	Wspieranie działalności statutowej struktur polonijnych oraz struktur o charakterze regionalnym i globalnym – pozostałe kraje świata	1 000 000
4.3	Współpraca gospodarcza – cały świat	800 000
4.4	Poradnictwo prawne: ochrona praw mniejszości polskich i praw pracowniczych (Litwa, Czechy, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Węgry, Mołdawia, Wielka Brytania, Niemcy, Holandia, Irlandia, Austria, Francja, Norwegia, Szwecja, Włochy, Belgia, Dania, Islandia, Hiszpania)	1 300 000
4.5	Kultura i promocja Polski – cały świat	4 890 000
4.6	Zachowanie polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego – cały świat	1 250 000
4.7	Pozostałe – cały świat	2 780 000
KONTAKTY I WIĘZI Z POLSKĄ		
5.1	Rozwój kontaktów bezpośrednich z Polską – cały świat	6 500 000
5.2	Utrwalanie więzi z Polską – cały świat	1 500 000
5.3	Kolonie, obozy, pobyty integracyjno-edukacyjne w Polsce (Litwa, Białoruś, Ukraina, Czechy, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Węgry, Mołdawia, Rosja, kraje Kaukazu i Azji Centralnej)	2 812 000
5.4	Kolonie, obozy, pobyty integracyjno-edukacyjne w Polsce – pozostałe kraje świata	700 000
REGRANTING		
6.1	Projekty regrantingowe – cały świat	900 000
6.2	Kolonie, obozy, pobyty integracyjno-edukacyjne w Polsce – Regranting – cały świat	598 500
Dotacje razem		60 994 550

ZLECANIE ZADAŃ O CHARAKTERZE INWESTYCYJNYM

W związku z ujęciem w ustawie budżetowej na rok 2016 w części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu środków finansowych na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą, oferty złożone w ogłoszonym przez Ministra Spraw Zagranicznych konkursie na

realizację zadania publicznego „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2016 r.”, poddane ocenie merytorycznej przez komisję konkursową, zostały przekazane do Kancelarii Senatu.

Prezydium Senatu, po zapoznaniu się z rekomendacją komisji konkursowej oraz opinią Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, zleciło organizacjom określonym w art. 4d ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 239, z późn. zm.) wykonanie następujących zadań o charakterze inwestycyjnym z udzieloną dotacją celową na ich realizację w kwocie **9 866 000 zł**, tj.:

Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” w Warszawie – zadania pod nazwą:

1. *Cały świat – inwestycje w infrastrukturę Domów Polskich i instytucji polonijnych*
– dotacja w kwocie 3 134 200 zł.

Projekt dotyczy realizacji robót budowlanych w Domach Polskich na terenie Ukrainy, Litwy, Rosji, tj.:

- działanie 1. budowa Domu Polskiego we Lwowie na Ukrainie – II etap: dotacja w kwocie 2 346 784 zł;
- działanie 2. remont Domu Polskiego w Sankt Petersburgu: dotacja w kwocie 190 000 zł;
- działanie 3. zakończenie budowy Domu Polskiego w Nowych Święcianach: dotacja w kwocie 267 500 zł;

2. *Cały świat – inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych – 2016 r.* – dotacja w kwocie 814 000 zł.

- działanie 1. remont Stanicy Harcerskiej w St. Briavels w Wielkiej Brytanii. II etap – dotacja w kwocie 593 316 zł;
- działanie 2. remont i wyposażenie budynku Gimnazjum Polskiego im. J. Piłsudskiego w Daugavpils – Łotwa – dotacja w kwocie 135 000 zł;

3. *Litwa – inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych – 2016 r.* – dotacja w kwocie 3 800 000 zł;

- działanie 1. remont Szkoły Średniej w Mickunach – Rejon Wileński – dotacja w kwocie 518 300 zł;
- działanie 2. remont budynku szkoły w Podbrzeziu – Rejon Wileński – dotacja w kwocie 550 700 zł;
- działanie 3. remont Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach – dotacja w kwocie 551 000 zł;
- działanie 4. remont Szkoły im. P.K. Brzostowskiego w Turgielach – dotacja w kwocie 597 500 zł;
- działanie 5. remont Przedszkola w Dziewieniszkach – dotacja w kwocie 105 500 zł;
- działanie 6. remont Gimnazjum w Trokach – dotacja w kwocie 331 200 zł;

- działanie 7. remont Szkoły Podstawowej im. A. Stelmachowskiego w Starych Trokach – dotacja w kwocie 243 100 zł;
- działanie 8. remont Szkoły Średniej w Połukniu – dotacja w kwocie 122 000 zł;
- działanie 9. remont byłej Szkoły Podstawowej w Placieniskach – dotacja w kwocie 380 700 zł.

Fundacji Dziedzictwa Kulturowego w Warszawie – zadania pod nazwą:

1. *Prace ratunkowo-konserwatorskie kamiennego fryzu wzdłuż nawy i transeptu południowej strony Kolegiaty Świętego Wawrzyńca w Żółkwi (Ukraina) etap II* – dotacja w kwocie 110 000 zł;
2. *Prace konserwatorsko-restauratorskie w Kolegiacie Świętej Trójcy w Ołyce na Wołyniu (Ukraina), etap III* – dotacja w kwocie 190 000 zł;
3. *Prace konserwatorskie przy obiektach polskiego dziedzictwa kulturowego na terenie dawnych Inflant Polskich – Łatgalii (Łotwa), etap II* – dotacja w kwocie 100 000 zł.
Prace konserwatorskie przy malowidłach ołtarza głównego oraz konserwacja obrazu z ołtarza głównego;
4. *Prace konserwatorsko-restauratorskie przy nagrobkach polskich na Cmentarzu przy ul. Puszkińskiej w Brześciu, etap II* – dotacja w kwocie 50 000 ;
5. *Prace konserwatorsko-restauratorskie w Kościele pw. Św. Mikołaja bpa w Kamieńcu Podolskim na Ukrainie, etap IV* – dotacja w kwocie 130 000 zł;

Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie” w Warszawie – zadania pod nazwą:

1. *Budowa edukacyjnej sali wielozadaniowej przy Polonijnym Ośrodku Spotkań „Haus Concordia” w Niemczech* z przyznaną dotacją w kwocie 352 000 zł;
2. *Dostosowanie Polonijnego Ośrodka Spotkań „Haus Concordia” do wymogów przeciwpożarowych kraju związkowego Nadrenia-Palatynat* – dotacja w kwocie 400 000 zł;

Regionalnemu Stowarzyszeniu Wschód Zachód w Płocku – zadanie pod nazwą:

Remont i modernizacja Domu Polskiego w Bielicach (Mołdawia) – dotacja w kwocie 165 800 zł;

Fundacji Wolność i Demokracja w Warszawie – zadanie pod nazwą:

„Centrum Kultury Polskiej” w Montrealu – dotacja w kwocie 300 000 zł;

Stowarzyszeniu Oświaty i Kultury Polskiej w Krakowie – zadanie pod nazwą:

Prace konserwatorskie w Katedrze Lwowskiej Obrządku Łacińskiego – kaplica pw. Chrystusa Ukrzyżowanego – dotacja w kwocie 80 000 zł;

Uniwersytetowi Warszawskiemu – zadanie pod nazwą:

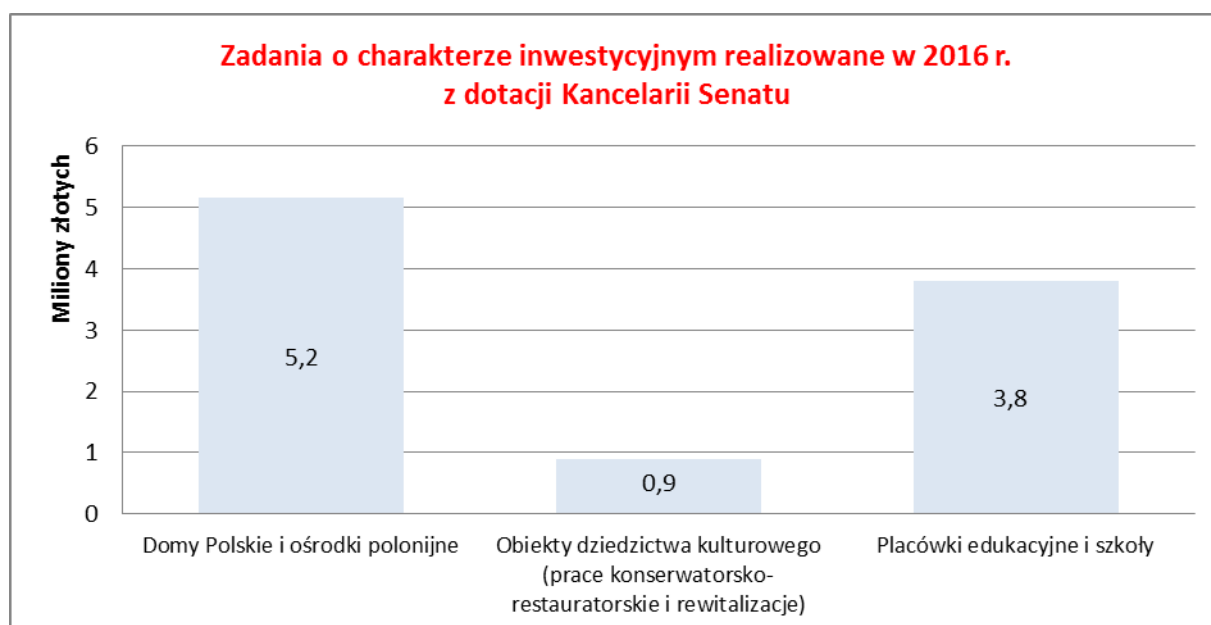
Rewitalizacja Obserwatorium Meteorologicznego im. Józefa Piłsudskiego na górze Pop Iwan na Ukrainie – dotacja w kwocie 70 000 zł;

Fundacji Mosty w Otwocku – zadanie pod nazwą:

Inwentaryzacja i zabezpieczenie budynku Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Kołomyi – dotacja w kwocie 80 000 zł;

Fundacji Ochrony Wspólnego Dziedzictwa Terpa w Warszawie – zadanie pod nazwą:

Projekt techniczny remontu Kościoła p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Tibilisi, Gruzja – dotacja w kwocie 90 000 zł.

KALENDARIUM WIZYT ZAGRANICZNYCH MARSZAŁKA SENATU RP I SENATORÓW W ŚRODOWISKACH POLONIJNYCH I POLSKICH POZA GRANICAMI KRAJU W RAMACH SPRAWOWANIA PRZEZ SENAT RP OPIEKI NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ.

- 11–12 grudnia 2015. Litwa (Wilno). Udział w spotkaniu z władzami rejonu wileńskiego w sprawie funkcjonowania samorządu oraz sytuacji polskiej mniejszości na Wileńszczyźnie
- 17–19 grudnia 2015. Litwa (Wilno). Udział w akademii poświęconej 25-leciu działalności stowarzyszenia i przedświątecznym spotkaniu przyjaciół oświaty polskiej na Litwie, na zaproszenie Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”

- 22–24 stycznia 2016. Austria (Wiedeń). Udział w obradach Walnego Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego „Forum Polonii”
- 8–12 lutego 2016. USA (Chicago). Udział w spotkaniach z władzami Kongresu Polonii Amerykańskiej i przygotowaniach do organizacji I Forum Polonii Amerykańskiej w Polsce
- 28 lutego 2016. Ukraina (Lwów). Udział Marszałka Senatu w spotkaniu z Polakami w Domu Polskim we Lwowie
- 12–14 marca 2016. Holandia (Haga, Wijchen). Udział w spotkaniu z uczniami i studentami polskimi w Hadze oraz w XVI Festiwalu Polskiej Poezji dla Dzieci „Wierszowisko” - przewodniczenie jury - w Wijchen
- 13–15 marca 2016. Ukraina (Lwów, Iwano-Frankiwnsk). Udział w wizytacji miejsca budowy „Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego - Domu Polskiego” we Lwowie oraz w spotkaniu z Polakami w „Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego” w Iwano-Frankiwnsku
- 19–20 marca 2016. Białoruś (Grodno). Udział w spotkaniu z nauczycielami i dyrektorami polskich ośrodków nauczania języka polskiego na terenie Białorusi
- 8–10 kwietnia 2016. Ukraina (Lwów). Udział w obchodach 360. rocznicy ślubów Jana Kazimierza we Lwowie
- 22–23 kwietnia 2016. Czechy (Cieszyn). Udział w XII Zgromadzeniu Ogólnym Kongresu Polaków w Republice Czeskiej
- 27 kwietnia 2016. Czechy (Ostrawa). Udział w spotkaniu z Polakami
- 29 kwietnia - 3 maja 2016. Litwa (Wilno). Udział w wileńskich Dniach Polonii i Polaków za Granicą oraz 1050. rocznicy chrztu Polski oraz obchodach 225-jej rocznicy Konstytucji 3 maja 1791 r. oraz 25-jej rocznicy wznowienia stosunków dyplomatycznych między Republiką Litewską a Rzeczpospolitą Polską
- 2 maja 2016. Węgry (Budapeszt). Udział w obchodach Światowego Dnia Polonii i Polaków za Granicą
- 6–8 maja 2016. Ukraina (Sumy). Udział w obchodach Święta Konstytucji 3 maja oraz w uroczystości nadania nazwy ulicy w Sumach im. Jana Pawła II
- 16–19 maja 2016. Włochy (Rzym, Cassino). Udział w uroczystościach patriotyczno-religijnych z okazji 72. rocznicy bitwy pod Monte Cassino
- 20–23 maja 2016. Ukraina (Bar, Winnica, Kamieniec Podolski). Udział w uroczystości otwarcia Domu Kultury Polskiej w Barze

- 21 maja 2016. Ukraina (Lwów). Udział w obchodach 360. rocznicy ślubów Jana Kazimierza we Lwowie
- 21–22 maja 2016. Białoruś (Brześć, Baranowicze). Udział w uroczystym koncercie z okazji 25-lecia Polonijnego Folklorystycznego Zespołu Pieśni i Tańca „Karolinka” w Brześciu
- 22–23 maja 2016. Wielka Brytania (Londyn). Wygłoszenie wykładu dla polskiej społeczności emigracyjnej pt. „Chrześcijańska Polska - w 1050 rocznicę chrztu” w dniu 22 maja 2016 r. w Londynie (Biblioteka POSK)
- 1–5 czerwca 2016. Ukraina (Kamieniec Podolski, Lwów, Stanisławów, Podkamień). Udział w spotkaniach z Polonią na Ukrainie
- 3–4 czerwca 2016. Szwecja (Sztokholm). Udział w obchodach 25. rocznicy powstania Niezależnego Hufca Harcerstwa Polskiego „LS-Kaszuby”
- 19–30 czerwca 2016. USA (Nowy Jork, Waszyngton). Spotkania z przedstawicielami organizacji polonijnych
- 21–23 czerwca 2016. Ukraina (Kowel, Jeziorna, Kostiuchnówka, Wołczek, Maniewicze). Wizytacja Centrum Dialogu Kostiuchnówka i spotkania z Polakami z Wołynia
- 9 lipca 2016. Białoruś (Stryjówka, Radun, Surkonty, Wiewiórka, Nieciecz, Szczuczyn, Jewłasze). Udział w obchodach 72. rocznicy Operacji „Ostra Brama” na Grodzieńszczyźnie
- 15 lipca 2016. Wielka Brytania (Londyn). Spotkania z przedstawicielami Polonii
- 15–17 lipca 2016. Litwa (Bieliszki). Udział w XVI Rodzinnym Zlocie Turystycznym
- 16–18 lipca 2016. Ukraina (Berdyczów). Uroczystości Matki Bożej Szkaplerznej pod przewodnictwem kardynała Petera Erdo, prymasa Węgier
- 22–25 lipca 2016. Rumunia (Suczawa, Pojana Mikuli, Kaczyka, Nowy Sołonec, Plesza). Udział w uroczystościach upamiętniających 180-lecie Pleszy oraz spotkania z mniejszością polską na rumuńskiej Bukowinie
- 14 sierpnia 2016. Czechy (Jabłonków). Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne 69. Gorolskie Święto w Jabłonkowie
- 17-22 sierpnia 2016. Ukraina (Lwów). Spotkanie Zarządu Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej
- 9–10 września 2016. Francja (Paryż). Udział w II Zjeździe Klubów Gazety Polskiej z Europy Zachodniej
- 10–11 września 2016. Austria (Wiedeń). Udział w uroczystościach jubileuszu 25-lecia Wspólnoty Polskich Organizacji w Austrii „Forum Polonii” oraz upamiętnienia 333-lecia Wiktorii Wiedeńskiej

- 14–15 września 2016. Wielka Brytania (Londyn, St. Briavels). Wizytacja stacji harcerskiej w St. Briavels
- 15–16 września 2016. Wielka Brytania (Londyn). Udział w XXXVIII sesji stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie
- 16–18 września 2016. Ukraina (Lwów, Dytiatyn, Bołszowce). Udział w obchodach 96. rocznicy bitwy pod Dytiatynem
- 23–25 września 2016. Litwa (Pikieliszki). Udział w Świącie Plonów rejonu wileńskiego w Pikieliszkach
- 23–26 września 2016. Hiszpania (Madryt, Somosierra). Udział w IV Zjeździe Stowarzyszeń Polonijnych oraz Kapelanii Polskich w Hiszpanii
- 24 września 2016. Czechy (Czeski Cieszyn). Udział w uroczystym jubileuszu 65 lat Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie
- 29 września – 3 października 2016. Włochy (Neapol). Udział w Europejskiej Konferencji Nauczycieli Polonijnych
- 30 września – 4 października 2016. USA (Nowy Jork). Udział w Paradzie Pułaskiego oraz spotkaniach z Polonią
- 8 października 2016. Holandia (Haga). Przewodniczenie kapitule wyborów Polaka roku w Holandii
- 8–11 października 2016. Ukraina (Lwów). Udział w 5. Przeglądzie Najnowszych Filmów Polskich „Pod Wysokim Zamkiem”
- 14–16 października 2016. Ukraina (Żytomierz). Udział w IX Dniach Kultury Polskiej na Żytomierszczyźnie oraz XXII Międzynarodowym Festiwalu Kultury Polskiej "Tęcza Polesia"
- 14–16 października 2016. Niemcy (Kolonia, Herdorf-Dermbach). Udział w obchodach jubileuszu 20-lecia istnienia Chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech
- 14–17 października 2016. Ukraina (Charków). Udział w uroczystości z okazji 25. rocznicy Stowarzyszenia Kultury Polskiej Polonia Charkowa oraz 20. Dniach Kultury Polskiej w Charkowie
- 28 października 2016. Rosja (Swietłyj). Udział w obchodach 50-lecia Zespołu Szkół Zawodowych w Swietłym, w Obwodzie Kaliningradzkim
- 28–29 października 2016. Włochy (Rzym). Udział w Polonijnym Forum Dialogu i Integracji - IV Zjeździe Polonii Europejskiej

- 29–30 października 2016. Austria (Wiedeń). Udział w spotkaniu z przedstawicielami austriackiej Polonii oraz w uroczystej koronacji obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w Polskim Kościele działającym przy Polskiej Misji Katolickiej w Wiedniu
- 5–8 listopada 2016. Szwajcaria (Lozanna, Vevey, Leysin). Udział w uroczystych obchodach Roku Sienkiewiczowskiego w Vevey oraz spotkaniach z przedstawicielami Polskiej Szkoły działającej przy Polskiej Misji Katolickiej w Lozannie oraz radami ośrodków duszpasterskich z Lozanny i Villeneuve
- 11–13 listopada 2016. Ukraina (Lwów). Udział w V Międzynarodowym Festiwalu „Odkrywamy Paderewskiego”

II. DZIAŁALNOŚĆ SENATU NA RZECZ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ W 2017 ROKU

ZLECANIE ZADAŃ PUBLICZNYCH NA OPIEKĘ NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ

Prezydium Senatu 30 marca 2017 r. podjęło decyzję w sprawie podziału środków przeznaczonych na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą w 2017 r. Łącznie na ten cel w budżecie Kancelarii Senatu zagwarantowano 75 mln zł.

W naborze, przeprowadzonym przez Kancelarię Senatu, zgłoszono 680 ofert, czyli o 36% więcej niż w 2016 r. Łączna kwota postulowanych dotacji to ponad 275 mln zł (40% więcej niż w 2016 r.). Zgodnie z przyjętą procedurą oferty zostały zaopiniowane przez Kancelarię Senatu, a następnie przez Komisję Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, która przekazała swoją opinię Prezydium Senatu. Ostateczną decyzję w sprawie zlecenia realizacji zadań i udzielenia dofinansowania podjęło Prezydium Senatu, które rozpatrzyło 647 ofert spełniających wymogi formalne i przyznało dotacje 102 organizacjom pozarządowym na realizację 245 zadań. Najwięcej środków otrzymały: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” oraz Fundacja „Wolność i Demokracja”. Zgodnie z przyjętymi przez Senat 6 kierunkami opieki nad Polonią i Polakami za granicą w latach 2017–19 wsparcie uzyskały przede wszystkim zadania z zakresu edukacji, kultury i promocji Polski oraz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego; wzmocnienia pozycji środowisk polskich i polonijnych w krajach zamieszkania; infrastruktury polonijnej oraz pomocy charytatywnej i socjalnej.

W 2017 r. najwięcej środków (około 28,5 mln zł) przeznaczono na realizację zadań związanych z edukacją. W ramach tego kierunku dotację przyznano m.in. Stowarzyszeniu

„Wspólnota Polska” na wsparcie funkcjonowania polskich szkół społecznych w Wielkiej Brytanii, Irlandii i USA, a także Fundacji „Wolność i Demokracja” na realizację zadania „Pod znakiem białego Orła”, czyli wspomaganie i rozwijanie szkolnictwa polskiego w Niemczech. Z senackich środków skorzystała też Fundacja „Oświata Polska za Granicą”, wspierając szkolnictwo polskie na Łotwie.

Około 12 mln zł otrzymały podmioty realizujące zadania z zakresu kultury i promocji Polski oraz ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” (zadanie „Ocalić od zapomnienia”, polegające na aktywizacji Polonii do działania na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa kulturalnego oraz ochrony miejsc pamięci narodowej na Ukrainie i w Hiszpanii; inwentaryzacja 20 miejsc pamięci na Ukrainie, opracowanie i wydanie 2 publikacji o miejscach pamięci; popularyzacja polskiego dziedzictwa poza granicami); Stowarzyszenie Upamiętnienia Polaków Pomordowanych na Wołyniu (wsparcie udziału Polonii i Polaków za granicą w pracach związanych z porządkowaniem i utrzymaniem miejsc pamięci i męczeństwa na Wołyniu); Fundacja Dziedzictwa Kulturowego (IV etap prac restauratorsko-konserwatorskich w Kolegiacie św. Trójcy w Ołyce na Wołyniu).

Kancelaria Senatu przekazała też środki Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” na zadanie „Powroty do ojczyzny – szkolenia językowe i zawodowe”. W ramach kierunku: wzmacnianie pozycji środowisk polskich i polonijnych w krajach zamieszkania stowarzyszenie otrzymała też środki na organizację XVII Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie. Z senackich pieniędzy były też dotowane parafiady polonijne na Wschodzie, organizowane przez Stowarzyszenie „Parafiada” im. św. Józefa Kalsancjusza. Łącznie kancelaria przekazała na ten kierunek działaniu Senatu dotacje w kwocie 12 mln zł.

Kwotą około 8 mln Kancelaria Senatu wesprze media polonijne. W ramach tego kierunku dotację przyznano m.in. Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” na wsparcie polskich mediów na Wschodzie, a Fundacji Wolność i Demokracja – na realizację zadania „Polska platforma medialna – Wschód – Ukraina 2017”.

Wśród zadań dotowanych w ramach kierunku: infrastruktura polonijna Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” otrzymało środki na budowę Domu Polskiego we Lwowie i nowego budynku Stanicy Harcerskiej w St. Briavels w Wielkiej Brytanii. Łącznie na zadania w ramach tego kierunku zostało przekazanych około 12 mln zł.

Około 2,5 mln zł otrzymały w 2017 r. organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy charytatywnej i socjalnej. Z tych pieniędzy dotację otrzymał m.in. Związek

Harcerstwa Rzeczypospolitej na akcję „Paczka”, adresowaną do Polaków na Wschodzie, a także Warszawskie Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Grodna na zadanie „Bieda odbiera nadzieję”, dzięki któremu pomoc otrzymali najbardziej potrzebujący Polacy na Wileńszczyźnie i Grodzieńszczyźnie. Dzięki senackiej dotacji tradycyjnie już Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie wesprze pomoc socjalną i charytatywną dla środowisk polskich na Wschodzie.

POLONIJNA RADA KONSULTACYJNA PRZY MARSZAŁKU SENATU

27 kwietnia–3 maja 2017 r. w Polsce przebywali członkowie Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu.

27 kwietnia 2017 r. spotkali się z przedstawicielami resortów: spraw zagranicznych, edukacji narodowej, nauki i szkolnictwa wyższego, kultury i dziedzictwa narodowego oraz Kancelarii Prezydenta RP, a także z Prezydium Senatu, przewodniczącą i wiceprzewodniczącymi Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Marszałek Stanisław Karczewski zadeklarował, że chce, aby Senat koordynował wszelkie prace prowadzone w naszym kraju na rzecz Polonii. „Mam wielką satysfakcję, że pieniądze na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą powróciły we właściwe miejsce, i ta dyskusja jest tego dowodem. To, że możemy się tu spotkać, dyskutować, a nawet spierać, jest wartością” – mówił. Przedstawiciele Polonii także uznali, że istnieje potrzeba koordynacji działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą i wskazywali na konieczność opracowania spójnej strategii w tej dziedzinie. Jak podkreślali, główne problemy, z jakimi borykają się nasi rodacy za granicą, to brak nauczycieli języka polskiego i możliwości ich kształcenia, a także podręczniki niedostosowane do potrzeb dzieci i młodzieży polonijnej. W związku z Brexitem zastanawiano się, czy dzieci Polaków, którzy zdecydują się na powrót do kraju, poradzą sobie w polskich szkołach. Pomoc w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych obiecała minister edukacji narodowej Anna Zalewska, zapewniła też o przygotowaniu rozwiązań systemowych. Jej zdaniem, aby prowadzić spójne i skuteczne działania na rzecz Polonii, niezbędne są spotkania przedstawicieli polskich władz z członkami Rady. Jan Parys z Ministerstwa Spraw Zagranicznych zaproponował natomiast, aby w siedzibach stowarzyszeń polonijnych tworzyć tzw. mobilne punkty konsultacyjne, gdzie można byłoby organizować dyżury konsularne. Przewodnicząca Związku Polaków na Białorusi Andżelika Borys zaapelowała o podjęcie zabiegów dyplomatycznych w sprawie szkół polskich w tym kraju i działań władz zmierzających do ich rusyfikacji.

Podczas spotkania z Prezydium Senatu oraz przedstawicielami Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą rozmawiano o problemach, z jakimi borykają się organizacje polonijne. Członkowie Rady dziękowali za pomoc i opiekę Senatu nad Polonią, nie tylko tę materialną. Jak podkreśliła Andżelika Borys, duże wsparcie stanowią wizyty polskich parlamentarzystów. Dziękowała za wsparcie Senatu, które uniemożliwiło białoruskim władzom zniszczenie struktury jej stowarzyszenia.

28 kwietnia 2017 r. Polonijna Rada Konsultacyjna obradowała w Senacie. Omówiono rozpatrywanie ofert na realizację zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. Marszałek Stanisław Karczewski wyraził nadzieję, że uwagi i konkluzje Rady przyczynią się do usprawnienia tego procesu. Zapewnił, że będzie zabiegał, by wysokość środków na opiekę nad Polonią zwiększyć do 100 mln zł.

Jak poinformowano, w 2017 r. najwięcej środków, 28,5 mln zł, przeznaczono na edukację. Przedstawiciele Polonii podkreślali, że ich organizacje koncentrują swoje działania na nauce języka polskiego i historii. Wychodząc naprzeciw potrzebie uproszczenia procedur przyznawania wsparcia finansowego, szef Kancelarii Senatu minister Jakub Kowalski przedstawił propozycje modyfikacji tego procesu. Przyjmowanie aplikacji rozpocznie się wcześniej, co przyspieszy zakończenie procedury i umożliwi szybsze wypłacenie przyznanych organizacjom pieniędzy. Zostanie uruchomiony generator wniosków, a organizacje nie będą musiały się martwić, czy ich wnioski dotrą do Senatu w wyznaczonym terminie, da im to także pewność, że dokumentacja została prawidłowo przygotowana.

Uczestnicy spotkania nie byli zgodni co do oceny proporcji podziału środków między poszczególne organizacje. Część osób zgodziła się z opinią Andżeliki Borys, doceniającej współpracę ze znanymi od lat partnerami. Jak zapewnił marszałek Stanisław Karczewski, przy ocenie ofert brane są pod uwagę przede wszystkim planowane działania, a nie proponująca je organizacja. Wśród innych problemów wskazywano też wzmocnienie kontroli wypełniania zadań przez organizacje otrzymujące wsparcie finansowe. Członkowie Rady zwracali także uwagę na potrzebę zaangażowania się Senatu w jednoczenie środowisk polonijnych w poszczególnych krajach. W opinii marszałka Stanisława Karczewskiego zadaniem Izby jest przede wszystkim wspieranie Polonii, a nie rozwiązywanie jej wewnętrznych problemów. Zaapelował o działanie ponad podziałami na rzecz budowania pozytywnego wizerunku Polski i Polaków.

29 kwietnia 2017 r. członkowie Polonijnej Rady Konsultacyjnej wzięli udział w XX Forum Polonijnym w Toruniu.

2 maja 2017 r. Polonijna Rada Konsultacyjna przy Marszałku Senatu przyjęła stanowisko, w którym wyrażono przekonanie, że Senat powinien koordynować politykę państwa w sprawach opieki nad Polonią i Polakami za granicą. Zgłoszono szereg uwag i postulatów. Rada zwróciła się m.in. o uaktualnienie „Rządowego programu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w latach 2015–2020”. Zaproponowano również, by wszystkie instytucje państwowe, a zwłaszcza polskie placówki dyplomatyczno-konsularne, wspierały integrację i jedność Polonii i Polaków za granicą. W opinii członków Rady priorytetem dla Senatu powinny być edukacja polonijna i promocja polskich wartości kulturowych i patriotycznych. Zaapelowano o wspieranie przez polskie władze działań na rzecz dobrego imienia Polski na świecie. Zauważono jednocześnie, że za te działania odpowiedzialni są także Polacy mieszkający za granicą. W opinii członków Rady należy zwiększyć pomoc dla Polaków na Wschodzie i wesprzeć obronę szkolnictwa polskiego na Białorusi, a także kontynuować priorytetowe projekty edukacyjne, kompleksowo uwzględniające wszelkie potrzeby młodzieży i nauczycieli, we współpracy z partnerami wskazanymi przez Związek Polaków na Białorusi. W stanowisku zasygnalizowano też potrzebę ustalenia priorytetów w finansowaniu polskojęzycznych mediów na Litwie, tak aby pomóc mediom patriotycznym wspierającym Związek Polaków na Litwie. Rada wskazała na potrzebę wcześniejszego rozpoczęcia i przyspieszenia procedur związanych ze zlecaniem zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą, a także zracjonalizowania liczby organizacji pozarządowych otrzymujących dotacje na te zadania. Uznano, że należy zapewnić jak największą przejrzystość rozdziału środków przyznawanych przez Senat.

Podczas pobytu w Polsce członkowie Polonijnej Rady Konsultacyjnej wspólnie z marszałkiem Stanisławem Karczewskim wzięli udział w uroczystych obchodach świąt państwowych przypadających w tym czasie. 2 maja 2017 r. uczestniczyli w uroczystościach Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dnia Polonii i Polaków za Granicą. Na dziedzińcu Belwederu wzięli udział w uroczystości, podczas której prezydent Andrzej Duda wręczył odznaczenia i flagi państwowe organizacjom krajowym i polonijnym. Prezydent przekazał również uczniom polskiej szkoły im. Dywizjonu 303 w Sutton w Wielkiej Brytanii legitymacje szkolne, dzięki którym będą oni mieli prawo do takich samych zniżek na przejazd środkami transportu publicznego oraz do muzeów i parków narodowych, jak uczniowie szkół w kraju. Następnego dnia członkowie Polonijnej Rady Konsultacyjnej uczestniczyli w oficjalnych obchodach 226. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja. Na Zamku Królewskim odbyła się uroczystość wręczenia najwyższych odznaczeń państwowych. W uznaniu znamienitych zasług w działalności społecznej i charytatywnej na rzecz

repatriantów z Kazachstanu, za ofiarną postawę w niesieniu pomocy drugiemu człowiekowi, Orderem Orła Białego uhonorowana została Zofia Władysława Teliga-Mertens. Dzięki niej 40 rodzin mogło powrócić z Kazachstanu do Polski.

1 maja 2017 r. w Pułtuskach część członków Polonijnej Rady Konsultacyjnej wzięła udział w walnym zjeździe organizacji członkowskich Rady Polonii Świata, na którym wybrano nowe władze. Przewodniczącą została Teresa Berezowski z Kanady, sekretarzem zaś – Tadeusz Adam Pilat ze Szwecji.

II POLONIJNE FORUM EKONOMICZNE W KRYNICY

W ramach XXVII Forum Ekonomicznego 5–6 września 2017 r. w Krynicy-Zdroju odbyło się II Polonijne Forum Ekonomiczne, którego gospodarzem był marszałek Stanisław Karczewski, a organizatorem – Senat wspólnie z Fundacją Instytut Studiów Wschodnich i Radą Programową Forum Ekonomicznego. Cel forum to włączenie Polaków żyjących za granicą do udziału w ważnych wydarzeniach w naszym kraju, w pracę na rzecz Polski i budowanie wspólnoty narodowej. Spotkanie w Krynicy stało się także okazją do dyskusji o sprawach ważnych dla Polonii i Polaków za granicą.

„Chcemy budować przyszłość Polski, w której jest miejsce dla Polonii” – powiedział marszałek Senatu, otwierając II Polonijne Forum Ekonomiczne. Jego zdaniem Forum Ekonomiczne w Krynicy to bardzo dobre miejsce, które powinno także sprzyjać integracji Polonii i stwarzać szansę na wspólną pracę na rzecz ojczyzny. Marszałek Senatu podkreślił, że Polonia stanowi dla Polski ogromny potencjał, którego nie można zmarnować. „Chciałbym, by coraz więcej Polaków wracało do ojczyzny, a ci, którzy zdecydują się pozostać za granicą, z nami współpracowali” – podkreślił.

Pierwszego dnia forum polonijnego odbyły się 2 panele dyskusyjne. Pierwszy był poświęcony roli mediów w budowaniu tożsamości wśród Polonii i Polaków poza granicami. Jak podkreślił zastępca przewodniczącego Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Artur Warzocha, media zarówno polskie, jak i polonijne wielokrotnie udowodniły, że potrafią integrować środowisko polonijne. Dyrektor Caritas Polska ks. Marcin Iżycki zwrócił uwagę, że jeszcze kilkanaście lat temu głód wiedzy o Polsce był szczególnie widoczny w krajach misyjnych, oddalonych wiele tysięcy kilometrów od Polski. Obecnie dzięki upowszechnieniu internetu i mediów społecznościowych sytuacja się poprawiła. Minister Adam Kwiatkowski z Kancelarii Prezydenta podkreślił, że prezydent Andrzej Duda bardzo docenia rolę Polonii i Polaków mieszkających za granicą w kreowaniu wizerunku naszego

państwa. Jak dodał, „media polskie to misja”, a „tożsamość to łączność z Polską lub polskością”. Paneliści zgodzili się, że największym wyzwaniem jest zainteresowanie młodych ludzi, którzy porzucają telewizję na rzecz internetu, a także dotarcie z konkretnym przekazem do określonych środowisk. Media oprócz odgrywania swojej roli informacyjnej mają wielki udział w budowaniu wizerunku Polski. Dyrektor TVP Polonia Magdalena Tadeusiak podkreśliła, że reprezentowana przez nią stacja należy do najstarszych, a jej rolą jest nie tylko podtrzymywanie więzi z Polską, ale też samego pragnienia poczucia więzi. Tomasz Machura ze Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii stwierdził, że to dobrze, iż w tytule panelu znalazły „nowe i tradycyjne media”. W jego opinii media te nie mogą być sobie przeciwstawiane, ale powinny ze sobą współpracować.

Drugi panel dotyczył aktywizacji zawodowej i społecznej repatriantów oraz Polaków ze Wschodu, a poprowadziła go Aleksandra Ślusarek, prezes Związku Repatriantów RP. Jak przypomniała, w maju 2017 r. weszła w życie nowelizacja ustawy repatriacyjnej. Zgodnie z nowymi przepisami to polski rząd odpowiada za umożliwienie powrotu do kraju Polakom ze Wschodu. Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów minister Henryk Kowalczyk podkreślił, że ustawa umożliwi zakończenie procesu repatriacji w ciągu najbliższych lat. Osoby, które zdecydują się wrócić do ojczyzny, będą miały zapewnioną pomoc w zatrudnieniu, zdobyciu kwalifikacji, mieszkania i nauce języka polskiego. Dotyczy to także małżeństw mieszanych. Minister podkreślił, że zostało jeszcze sporo problemów do rozwiązania, m.in. zapewnienie opieki zdrowotnej, ciągłości kształcenia czy nauki języka polskiego dla dorosłych. Minister edukacji narodowej Anna Zalewska i rektor Wyższej Szkoły Kultury Społecznej i Mediów w Toruniu o. Zdzisław Klafka zwracali uwagę na potrzebę zapewnienia młodzieży polonijnej pobytów przystosowawczych do nauki i życia w naszym kraju, a także na konieczność poświęcenia im uwagi, wprowadzenia do polskiej wspólnoty. Wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego senator Aleksander Bobko zapewnił, że jego resort czyni starania, by młodzież polonijna miała dobre warunki do studiowania.

Drugi dzień forum polonijnego rozpoczął się od dyskusji na temat doświadczeń i wyzwań dyplomacji ekonomicznej. Jak podkreślił marszałek Stanisław Karczewski, budowanie prestiżu państwa musi się odbywać poprzez dyplomację. Jego zdaniem o sile państw świadczy także liczebność personelu zaangażowanego w pełnienie misji za granicą. Mówiąc o roli Polonii w dyplomacji, marszałek Senatu stwierdził, że chociaż Polonia bywa skłócona, to potrzeba osiągnięcia konsensusu jest bardzo silna i krynickie forum polonijne jest dobrym miejscem do prowadzenia rozmów na ten temat. Zdaniem marszałka Stanisława Karczewskiego kreując solidne marki, powinno się podkreślać, że to polskie produkty

i usługi. W takich działaniach widzi on ogromną rolę Polonii. Jak zapowiedział, Senat będzie o tym rozmawiał z jej przedstawicielami, m.in. o pomysłach na tzw. start-upy, realizowane potem pod szyldem: *made in Poland*. Według marszałka Senatu dyplomaci powinni rozmawiać z biznesmenami, by polskie towary i inwestycje znalazły swoje stałe miejsce za granicą i tu jest duża rola do odegrania przez Polonię. „Nie mam oporów jako dyplomata, aby przyjąć rolę komiwojażera, który próbuje sprzedawać polskie produkty i usługi przy każdej okazji” – mówił wiceminister spraw zagranicznych Marek Magierowski. Zgodził się także co do szans, jakie stwarza Polonia. Prezes Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA Tomasz Pisula zauważył natomiast, że produkty polskie przestały być już kojarzone ze słabą jakością. Według niego polska dyplomacja powinna dążyć do tego, aby na naszych produktach było umieszczane logo – polska flaga. Wiceminister rozwoju Jerzy Kwieciński zwrócił uwagę, że dyplomacja amerykańska i niemiecka promują się poprzez swoje firmy. „My szukamy czempionów. Musimy stworzyć marki, które zaistnieją na świecie i staramy się to robić. To jest priorytet rządu. Za promocję Polski odpowiada Ministerstwo Spraw Zagranicznych, ale za promocję gospodarczą odpowiedzialne jest Ministerstwo Rozwoju. Konieczna jest współpraca” – mówił. Zapewnił, że rząd będzie wspierać polskich przedsiębiorców. Potrzebuje jednak partnerów instytucjonalnych, takich jak np. Senat. W opinii wiceministra rozwoju problemem jest rozproszenie i skłócenie Polonii. „Nasza rola, aby tym środowiskom pomóc. Zaczęliśmy to robić literalnie poprzez spotkania, nie bojąc się tego, ale musi to być absolutnie transparentne” – dodał.

Tego dnia odbył się także panel „Marka Polska – nieoszacowany potencjał Polonii w inwestycjach zagranicznych polskich przedsiębiorstw”. Jak podkreślił marszałek Stanisław Karczewski, polscy inwestorzy chcą współpracować z Polonią. W jego przekonaniu główne bariery to pieniądze i słabe zorganizowanie środowisk polonijnych. „Liczę w tej kwestii na młode pokolenie” – stwierdził. Przypomniawszy, że Senat inwestuje w młodych ludzi utożsamiających się z Polską. „Młodzież polonijna chce studiować w Polsce, bo widzi, że to kraj bezpieczny i z perspektywami” – powiedział. Jak dodał, musimy zabiegać o to, aby Polonia aktywizowała się w swoich krajach, także politycznie. Wiceminister spraw zagranicznych Konrad Szymański zwrócił uwagę, że związki z Polonią mogłyby być wzmocnione zarówno poprzez zmiany konstytucjonalne, jak i w lokalizacji placówek dyplomatycznych. Za nieodzowny element w promowaniu inwestycji zagranicznych polskich przedsiębiorstw uznał wypromowanie polskich marek w znaczeniu konsumenckim. „Tak długo, jak nie będziemy mieli marek konsumenckich kojarzonych z Polską, będziemy mieli trudności w kreowaniu marki Polski” – przekonywał. O swoich doświadczeniach na rynkach

międzynarodowych mówili także prezesi znanych polskich firm: KGHM Polska Miedź SA, Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN SA czy PGNiG SA.

Kolejny panel poświęcono roli pozytywnego wizerunku Polski na świecie w indywidualnym sukcesie Polaków mieszkających za granicą. „Dobry wizerunek Polski niewątpliwie wpływa na indywidualny sukces Polaków mieszkających za granicą, ale indywidualny sukces Polaków, gdziekolwiek żyją i pracują, przekłada się na dobry wizerunek naszego kraju” – podsumował dyskusję na ten temat marszałek Stanisław Karczewski. Jego zdaniem w naszym kraju panuje konsensus polityczny w kwestii polityki wobec Polonii. „Chcemy rozmawiać z Polonią o jej problemach, chcemy je wspólnie rozwiązywać. Chcemy korzystać z ogromnego potencjału, jakim są nasi rodacy za granicą” – mówił. Podczas dyskusji zastanawiano się, czy w osiągnięciu sukcesu poza granicami kraju pomaga to, że jest się Polakiem, czy wręcz przeciwnie. W opinii marszałka Senatu można podać skrajnie różne przykłady. Zdaniem prof. Zbigniewa Wszółka, wybitnego lekarza neurologa, na sukces składa się przede wszystkim umiejętność współpracy. Jak mówił, jego dokonania naukowe nie byłyby możliwe bez współpracy naukowców z kilku krajów i wieloletnich badań. Ze znalezieniem współpracowników w Polsce radzą sobie osoby, które w Polsce kończyły studia, mają rodziny, znajomych. Dla osób z 2. czy 3. pokolenia mieszkającego za granicą nie jest to łatwe. Dlatego wskazywał na potrzebę stworzenia w naszym kraju systemowego rozwiązania, które pomoże osobom z zagranicy zainteresowanym nawiązaniem współpracy w znalezieniu partnerów. Według wiceministra Jana Dziędziczaka im lepiej radzą sobie nasi rodacy za granicą, tym lepiej dla Polski. Wiceminister apelował do przedstawicieli Polonii o tworzenie propolskiego lobby i obronę dobrego imienia naszego kraju za granicą. Zwracał uwagę na konieczność prowadzenia polityki historycznej poza granicami i inwestowania w edukację patriotyczną. Podczas panelu wskazywano także, że obcokrajowcy, którzy przyjeżdżają do Polski, często są mile rozczarowani, co nie świadczy dobrze o naszym wizerunku za granicą. Powinniśmy więc zrobić wszystko, aby to zmienić.

KONFERENCJE W SENACIE, INAUGURACJE, UDZIAŁ MARSZAŁKA I WICEMARSZAŁKÓW SENATU W KONFERENCJACH I FORACH POZA SENATEM

29 kwietnia 2017 r. w Toruniu, pod honorowym patronatem prezydenta Andrzeja Dudy, odbyło się XX Forum Polonijne, zorganizowane przez marszałka Senatu wspólnie z Wyższą Szkołą Kultury Społecznej i Medialnej oraz Polskim Stowarzyszeniem Morskim-Gospodarczym im. Eugeniusza Kwiatkowskiego. Podczas spotkania, pod hasłem „Wspólnie

odpowiedzialni za Polskę”, debatowano o odpowiedzialności za kształtowanie polskiej tożsamości i pielęgnowaniu polskiej kultury wśród Polaków mieszkających za granicą. Nawiązując do dziedzictwa Ojca Świętego, marszałek Senatu zaapelował o wzmacnianie więzi między Polakami mieszkającymi na całym świecie. Przypomniwał, że za granicą żyje 20 mln, a w kraju 39 mln Polaków. Jego zdaniem Polska to marka, której ambasadorami muszą być wszyscy Polacy. Podkreślił, że nasz kraj może się poszczycić nie tylko dobrej jakości żywnością czy regionalnymi produktami, ale także rozwojem nauki i nowych technologii. Dlatego ważnym zadaniem, również dla Polonii, jest promowanie nowoczesnego oblicza Polski. Marszałek Stanisław Karczewski poinformował, że Izba, dysponując budżetem w wysokości 75 mln zł, przyznała środki na wykonanie 245 zadań z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą. Potrzeby są jednak dużo większe, dlatego podejmuje działania w celu zwiększenia budżetu polonijnego na 2018 r.

Podczas forum podkreślano rolę nauczania języka polskiego w kształtowaniu narodowej tożsamości wśród rodaków mieszkających poza granicami kraju. Zdaniem wiceministra spraw zagranicznych Jana Dziedziczaka troska o znajomość ojczystego języka to element podmiotowego traktowania dzieci, umożliwienie im kształtowania swojej tożsamości i poczucia polskości. Kolejnym ważnym elementem budowania polskości za granicą jest kultura, dlatego należy m.in. podtrzymywać tradycję opartą na wierze i kultywowaniu zwyczajów, zapoznawać z twórczością polskich artystów, wspierać działalność folklorystycznych zespołów polonijnych i chórów.

2 maja 2017 r. marszałek Stanisław Karczewski wygłosił w TVP orędzie z okazji obchodzonych w tym terminie dni: Polonii i Polaków za Granicą oraz Flagi RP. Jak podkreślił, polska flaga staje się symbolem polskiego sukcesu. „Flaga biało-czerwona jest nie tylko symbolem państwa, ale też jednoczy wszystkich Polaków, niezależnie od przekonań politycznych, wyznania czy miejsca na ziemi, gdzie przyszło im żyć. To symbol, który jednoczy nas w czasach tragicznych i heroicznych, w czasach nadziei i radości. Daje nam poczucie dumy narodowej” – mówił marszałek Senatu. Przypomniwał, że biało-czerwona flaga łączy Polaków od czasów Konstytucji 3 maja. „Morze polskich flag towarzyszyło nam, Polakom, podczas pamiętnych polskich miesięcy: października’56, grudnia’70, czerwca’76, a później w sierpniu’80” – podkreślił marszałek Stanisław Karczewski. „Dziś nasza flaga powiewa dumnie wśród flag państw tworzących Wspólnotę Europejską i Sojusz Atlantycki. Staje się symbolem polskiego sukcesu – budowy demokracji, zdrowej gospodarki i prestiżu międzynarodowego Polski” – zaznaczył.

Z okazji Dnia Polonii i Polaków za granicą marszałek Senatu złożył naszym rodakom życzenia spełnienia marzeń, budowania pozycji zawodowej i społecznej, gdziekolwiek przyszło im żyć. Wyraził dumę z ich sukcesów, które tworzą pozytywny wizerunek naszego kraju za granicą. „Mam nadzieję, że i wy jesteście dumni z naszej ojczyzny. Chciałbym, by ona zawsze była w waszych sercach, byście pielęgowali polskość i przekazywali ją kolejnym pokoleniom” – powiedział. Marszałek podkreślił, że poza Polską pierwszą ostoją polskości jest rodzina, która dba o podtrzymywanie więzi z ojczyzną. Zapewnił, że Senat jako opiekun Polonii i Polaków za granicą będzie wspierał inicjatywy służące podtrzymywaniu więzi z Polską. Zapewnił, że pamiętamy o naszych rodakach rozsianych po bezkresach dawnego imperium sowieckiego, którzy najmocniej ucierpieli w wyniku dziejowej zawieruchy. Dlatego zmieniono ustawę o repatriacji i otworzono szeroko drzwi wszystkim, którzy zechcą do Polski powrócić. „To im się należy od państwa polskiego” – podkreślił marszałek Senatu. Wyraził jednocześnie żal, że „na te otwarte drzwi do kraju musieli czekać tak długo”.

6 maja 2017 r. wicemarszałek Adam Bielan i senator Anna Maria Anders, pełnomocnik prezesa Rady Ministrów ds. dialogu międzynarodowego wzięli udział w dorocznej 125. już chicagowskiej paradzie z okazji Święta Konstytucji 3 maja, organizowanej przez Związek Klubów Polskich. Tegorocznej paradzie towarzyszyło hasło „Tadeusz Kościuszko – bohater Polski i Stanów Zjednoczonych”. Pochód jest okazją do zaprezentowania polskiej kultury, historii, a także zaprezentowania polonijnych organizacji i biznesów. W paradzie uczestniczyły m.in. dzieci z polskich szkół, przedstawiciele uczelni, zespoły folklorystyczne, reprezentacje organizacji polonijnych, stowarzyszeń skupiających grupy zawodowe czy klubów zrzeszających imigrantów z różnych regionów Polski. Trasa przemarszu wiodła reprezentacyjną aleją Columbus Drive, a na trybunie honorowej znaleźli się przedstawiciele władz polskich i amerykańskich, m.in. gubernator Illinois Bruce Rauner, ambasador USA w Polsce Paul W. Jones. W swoim wystąpieniu wicemarszałek Adam Bielan podkreślił kluczową rolę amerykańskiej Polonii w najnowszej historii Polski. Przypomniał, że Amerykanie polskiego pochodzenia stanowią bardzo liczną grupą etniczną i ze względu na swój potencjał mogą odgrywać ważną rolę polityczną.

Wicemarszałek Maria Koc i wiceprzewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Grażyna Sztark wzięły udział w obchodach Dnia Polonii i Polaków za Granicą, zorganizowanych 6–7 maja 2017 r. w Grodnie przez Związek Polaków na Białorusi. Podczas uroczystości wicemarszałek Senatu podkreśliła, że sprawy Polonii i Polaków za granicą stanowią priorytet dla Izby, czego wyraz stanowi powołanie przez marszałka Stanisława Karczewskiego Polonijnej Rady Konsultacyjnej, której członkinią jest

m.in. prezes Andżelika Borys. Wicemarszałek przypomniała, że 2 maja to nie tylko Dzień Polonii i Polaków za Granicą, ale także Dzień Flagi RP, „na widok której, niezależnie od tego, gdzie się znajdujemy, polskie serce zawsze drży”. Wicemarszałek wręczyła dyplomy uznania osobom, które z własnej inicjatywy i na własny koszt opiekują się miejscami polskiej pamięci narodowej na Białorusi.

Głównym punktem grodzieńskich obchodów Dnia Polonii i Polaków za Granicą był uroczysty koncert, podczas którego wystąpili soliści i zespoły z Lidy, Wołkowyska, Smorgonii, Mińska, Mołodeczna, Homla, Brześcia i Grodna. Koncertowi towarzyszyła wystawa malarstwa i rękodzieła autorów zrzeszonych w Towarzystwie Plastyków Polskich i Towarzystwie Twórców Ludowych, działających przy Związku Polaków na Białorusi.

Podczas wizyty w Grodnie delegacja Senatu spotkała się również z dyrektorem Caritas Diecezji Grodzieńskiej ks. Romanem Raczką. Rozmawiano o remoncie Domu Miłosierdzia w Sopoćkiniach, jedyne na Białorusi hospicjum i domu opieki społecznej dla samotnych i starszych osób, a także o możliwościach pomocy. W trakcie spotkania w Konsulacie RP w Grodnie omówiono sytuację i potrzeby Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej.

Wicemarszałek Maria Koc oraz przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska 20–22 maja 2017 r. złożyły wizytę w Grodnie, Lidzie i Sopoćkiniach na Białorusi. Wzięły m.in. udział w uroczystym zakończeniu roku szkolnego w Liceum Społecznym im. Elizy Orzeszkowej w Grodnie, działającym przy Zjednoczeniu Społecznym Polska Macierz Szkolna na Białorusi. Wicemarszałek Senatu życzyła abiturientom dobrych wyników matury, a nauczycielom i rodzicom podziękowała za kultywowanie polskości i przekazywanie jej dzieciom i młodzieży. Działaczom Polskiej Macierzy Szkolnej podziękowała natomiast za ich wkład w odradzanie się polskiej oświaty na Białorusi. Wicemarszałek przedstawiła także uchwałę Senatu, podjętą w 110. rocznicę powstania Polskiej Macierzy Szkolnej. Podczas uroczystości senator Janinę Sagatowską uhonorowano medalem Polskiej Macierzy Szkolnej na Białorusi „Za zasługi dla oświaty”.

W Lidzie wicemarszałek Maria Koc i senator Janina Sagatowska spotkały się z przedstawicielami Lidzkiego Oddziału Związku Polaków na Białorusi i Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej. Odwiedziły również Dom Miłosierdzia w Sopoćkiniach, remontowany przez Caritas Diecezji Grodzieńskiej, gdzie zapoznały się z planami utworzenia domu opieki społecznej i hospicjum dla samotnych i starszych, a także z pracą polskich sióstr ze Zgromadzenia Córek Matki Bożej Bolesnej (serafitki), pracujących od wielu lat na rzecz polskiej społeczności w Sopoćkiniach i okolicy. We wsi Bogdany, miejscu ostatniej walki

i śmierci legendarnego dowódcy partyzanckiego Jana Piwnika „Ponurego”, delegacja Senatu – wspólnie z miejscowymi Polakami, opiekującymi się tym miejscem polskiej pamięci narodowej – złożyła kwiaty.

14–18 czerwca 2017 r. delegacja Senatu pod przewodnictwem wicemarszałek Marii Koc przebywała w Kazachstanie. W jej skład wchodził senatorowie: Jan Maria Jackowski, Maciej Łuczak i Artur Warzocha, a także sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pełnomocnik rządu ds. dialogu międzynarodowego senator Anna Maria Anders i wiceprezes Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” Ewa Ziólkowska.

W Astanie senatorowie wzięli udział w obchodach Dnia Polaków Kazachstanu, organizowanych w ramach Międzynarodowej Wystawy EXPO 2017. Podczas uroczystej inauguracji w Teatrze Astana Ballet wicemarszałek Maria Koc podkreśliła, jak wiele znaczy dla Polaków w kraju licząca już dziesiątki lat historia polskości i Polaków w Kazachstanie. „Dziś każdy z państwa jest pełnoprawnym obywatelem Kazachstanu, lecz każdy nosi w sobie obraz ziemi, której wielu z was nigdy nie mogło zobaczyć. Tym większa jest nasza wdzięczność za to, że przekazujecie pamięć o nim i o polskiej tradycji swoim dzieciom” – powiedziała. Podczas uroczystości przedstawiciele środowisk polskich w Kazachstanie uhonorowano medalem „Pro Patria”.

O współpracy gospodarczej i politycznej, o wymianie młodzieży, a także o repatriacji Polaków z Azji Środkowej i Syberii wicemarszałek Maria Koc rozmawiała z sekretarzem państwa Republiki Kazachstanu Gulszarą Abdukalikową, z wiceprzewodniczącym Senatu Kazachstanu Sergiejem Gromowem i przedstawicielami Parlamentarnej Grupy Kazachsko-Polskiej. Wicemarszałek podziękowała władzom Kazachstanu za życzliwą politykę wobec polskiej mniejszości, umożliwiającą podtrzymywanie więzi z krajem ojczystym, kultywowanie tradycji, obyczajów i nauki języka polskiego. Zaznaczyła, że pamiętamy nie tylko o tragicznych losach Polaków na kazachskiej ziemi, ale również o godnej najwyższego uznania postawie Kazachów. Podkreśliła, że w zbiorowej pamięci naszego narodu zachowała się głęboka wdzięczność dla narodu kazachskiego za pomocną dłoń wyciągniętą do Polaków deportowanych do Kazachstanu przez reżim stalinowski.

Podczas pobytu w Astanie polska delegacja uczestniczyła również w otwarciu wystawy „Armia Andersa – szlak nadziei” w muzeum w Alzir, utworzonym na miejscu Akmolińskiego Obozu Żon Zdrajców Ojczyzny, gdzie więziono kobiety zmuszane przez sowiecki reżim do niewolniczej pracy. Podczas uroczystości wicemarszałek Maria Koc podkreśliła, że naród kazachski pamięta o tym miejscu i o wszystkich, którzy tam zginęli. Wystawę poświęconą wydarzeniom, które bezpośrednio poprzedziły powstanie Armii Andersa, otworzyła senator

Anna Maria Anders. Delegacja złożyła też kwiaty i zapaliła znicze przed pomnikiem upamiętniającym 173 polskie więźniarki obozu kobiecego w Alżir, działającego w latach 1938–53 w obwodzie karagandyjskim.

Senatorowie spotkali się ponadto z metropolitą Archidiecezji Najświętszej Marii Panny w Astanie, przewodniczącym Konferencji Biskupów Katolickich Kazachstanu abp. Tomaszem Petą. W trakcie spotkania rozmawiano o roli, jaką odgrywa Kościół w życiu Polonii. Wicemarszałek Senatu podziękowała arcybiskupowi za pielęgnowanie wiary, tradycji i języka wśród Polaków w Kazachstanie. W Karagandzie delegacja spotkała się z biskupem ordynariuszem diecezji karagandyjskiej Adelio Dell'Oro. Złożyła kwiaty przed ołtarzem z doczesnymi szczątkami bł. ks. Władysława Bukowińskiego, a w siedzibie Karagandyjskiego Obwodowego Stowarzyszenia Polaków „Polonia” senatorowie spotkali się z miejscową Polonią. Trzynastu osobom wręczono Honorowe Odznaki Sybiraka, pięciu zaś – Karty Polaka. Rozmawiano na temat zmian w ustawach o repatriacji i o Karcie Polaka.

W Spassku, gdzie znajdował się specjalny radziecki obóz dla jeńców wojennych, w którym umieszczono kilkuset polskich jeńców wojennych wziętych do niewoli po agresji ZSRR na Polskę we wrześniu 1939 r., senatorowie złożyli kwiaty i zapalili znicze przed pomnikiem upamiętniającym polskie ofiary.

W trakcie pobytu w Kazachstanie delegacja spotkała się z prezesami działających tam organizacji polonijnych. Omówiono m.in. zasady repatriacji według znowelizowanej ustawy, rozmawiano na temat potrzeb środowisk polskich w tym kraju. Senatorowie zwiedzili również pawilony: Polski, Kazachstanu, Stanów Zjednoczonych i Watykanu oraz pawilon dobrych praktyk energetycznych na Międzynarodowej Wystawie EXPO 2017.

18 lipca 2017 r. na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie odbyło się spotkanie kilkuset młodych uczestników akcji Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – „Lato z Polską”, którzy dzięki tej inicjatywie mogli wypoczywać w Polsce. Akcję, pod auspicjami Senatu RP, zainicjował nieżyjący już marszałek Sejmu, wicemarszałek Senatu i prezes „Wspólnoty Polskiej” Maciej Płażyński.

„Ogromnie się cieszę, że dzięki życzliwości pana marszałka Senatu, senatorów, a także samorządowców udało się kontynuować tę akcję – powiedział, witając zebranych, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz P. Bonisławski. Marszałek Stanisław Karczewski wyraził zadowolenie, że akcja, zapoczątkowana ponad 7 lat temu, nabiera takiego rozpędu. „To cieszy, kiedy młodzież przyjeżdża do Polski. To są wielkie przeżycia i dla nich, i dla ich rodziców. Niepowtarzalne przeżycia z poznania Polski, jej historii, ważnych miejsc dla Polski i Polaków” – mówił. Uczestnicząca w uroczystości prezes Związku Polaków na

Białorusi Andżelika Borys przypomniała, że początkowo celem akcji było przede wszystkim wspieranie edukacji, nauczania języka polskiego w dawnych republikach Związku Radzieckiego. Jak zaznaczyła, teraz ważne jest to, że stowarzyszenie kontynuuje tę akcję i rozszerza ją na cały świat. Daje ona szansę na poznanie ojczyzny, pokochanie jej i fajny odpoczynek.

W spotkaniu uczestniczyły dzieci i młodzież m.in. z Litwy, Białorusi, Ukrainy, Czech i USA. W 2017 r. w ramach akcji do Polski przyjechało ok. 1,7 tys. dzieci z 36 krajów, które gościły w 30 polskich miastach i uczestniczyły w 43 turnusach edukacyjno-wypoczynkowych.

20 lipca 2017 r. w Olsztynie marszałek Stanisław Karczewski spotkał się z uczestnikami akcji „Lato z Polską”. W spotkaniu uczestniczyli prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz P. Bonisławski, rektor i kanclerz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego – prof. Ryszard Górecki i dr inż. Aleksander Socha oraz prezes Fundacji ŻAK UWM Tomasz Selwent. Marszałek Senatu obejrzał program artystyczny w wykonaniu uczestników kolonii, dzieci polskiego pochodzenia z Rosji i Ukrainy. Następnie rozmawiał z dziećmi, młodzieżą i wychowawcami, a także przekazał im prezenty – sprzęt sportowo-rekreacyjny. Marszałek otrzymał od uczestników kolonii przygotowany przez nich album „Moja Polska”. „Bardzo sobie cenię kontakt z Polakami z zagranicy, a najbardziej z młodzieżą. Ponieważ wielu młodych wiąże swą przyszłość z Polską, to są oni naszymi potencjalnymi następcami w Sejmie i Senacie, ale także w wielu innych miejscach pracy, chociażby jako lekarze” – stwierdził marszałek Stanisław Karczewski.

Podczas spotkania marszałek Senatu i prezes „Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz P. Bonisławski rozmawiali o rozszerzeniu akcji „Lato z Polską” w 2018 r. o kolejne samorządy. „To od Senatu zależy dużo. W przyszłości chcemy mieć jeszcze większe środki na wspieranie Polaków mieszkających za granicą. Te pieniądze mają być przeznaczone głównie na kontakt z Polską – stwierdził marszałek Stanisław Karczewski.

Tego samego dnia marszałek Senatu odwiedził polonijne dzieci przebywające w Polsce na koloniach zorganizowanych przez Ośrodek Caritas Archidiecezji Warmińskiej w Rybakach oraz Ośrodek ZHP w Ząbiu, gdzie przebywały dzieci z Wileńszczyzny. W Orzyszu marszałek spotkał się z dziećmi z Białorusi, zaproszonymi przez Caritas Diecezji Ełckiej, a w Ukcie k. Rucianego Nida – z dziećmi z USA, Niemiec i Polski, przebywającymi na obozie językowym zorganizowanym przez Fundację na rzecz Wspierania i Rozwoju Szkół Polonijnych.

W 2017 r. wakacje w Polsce spędzały dzieci z: Australii, Azerbejdżanu, Białorusi, Brazylii, Bułgarii, Czech, Gruzji, Hiszpanii, Kanady, Kazachstanu, Kirgistanu, Litwy, Łotwy, Mołdawii, Niemiec, Rosji, Rumunii, Turkmenistanu, Ukrainy, USA, Uzbekistanu i Węgier. Z budżetu Kancelarii Senatu środki na ten cel otrzymało 16 stowarzyszeń i fundacji. Dzieci miały okazję zwiedzić ciekawe miejsca i muzea, a także uczyć się o sprawach ważnych dla każdego Polaka. Przy okazji wycieczek do Warszawy mogły odwiedzić Senat.

25 lipca 2017 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie odbyło się spotkanie z kierownictwem i delegacjami zespołów uczestniczących w XVII Światowym Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych. Odczytano list marszałka Stanisława Karczewskiego, skierowany do uczestników festiwalu. Marszałek Senatu podkreślił, że występując przed publicznością, festiwalowi goście mogli „opowiedzieć o współczesnej Polonii, dając przykład tego, że więź z krajem można wyrazić nie tylko poprzez język, lecz także poprzez kultywowanie polskiej tradycji i sztuki ludowej”. Jak ocenił, „działalność artystyczna jest pięknym sposobem na manifestowanie, podtrzymywanie i zachowanie polskości na obczyźnie”.

Podczas spotkania sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Adam Kwiatkowski w imieniu prezydenta Andrzeja Dudy, który objął festiwal patronatem honorowym, podziękował uczestnikom za podtrzymywanie polskości za granicą oraz propagowanie polskiej kultury i tradycji w krajach zamieszkania.

XVII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych odbywał się 21–25 lipca 2017 r. w Rzeszowie i w 35 innych miejscowościach regionu podkarpackiego. Wzięło w nim udział ponad tysiąc przedstawicieli Polonii z 14 krajów, z 5 kontynentów, skupionych w 37 zespołach. Festiwal jest jedną z największych tego typu imprez na świecie. Jego organizatorem jest Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” przy współudziale finansowym Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego, Urzędu Miasta Rzeszowa oraz dofinansowaniu ministerstwa kultury i Senatu RP.

29 lipca 2017 r. marszałek Stanisław Karczewski wziął udział w inauguracji XVIII Światowych Letnich Igrzysk Polonijnych „Toruń 2017”. Honorowym patronatem objął je prezydent Andrzej Duda, a Senat był ich mecenasem. Zwracając się do uczestników igrzysk, marszałek podziękował im za tak liczny udział. „Dziękuję wam za to, że jesteście tutaj i kochacie Polskę. Będziecie rywalizować w silnej konkurencji, ale przede wszystkim będziecie razem!” – mówił.

W zawodach, które odbywały się na toruńskich obiektach sportowych, wzięło udział ok. 1 tys. polonijnych sportowców z 33 krajów. Rywalizowali w 25 dyscyplinach w różnych

kategoriach wiekowych, do zdobycia było aż 3300 medali. Najlicniejsza ekipa, licząca 117 zawodników, przyjechała z Czech. Najstarszy uczestnik igrzysk miał 85 lat, a najmłodszy – 4 lata. Historia Letnich Igrzysk Polonijnych sięga 1934 r. Po upadku komunizmu w obecnej formule wznowiono je dzięki inicjatywie pierwszego marszałka odrodzonego Senatu Andrzeja Stelmachowskiego.

3–4 sierpnia 2017 r. wicemarszałek Maria Koc i senator Margareta Budner przebywały z wizytą na Białorusi – w Grodnie i Spaćkaniach. Celem wizyty było zapoznanie się z sytuacją szkół polskich na Białorusi, szczególnie zaś z kwestią nauczania języka polskiego.

Senacka delegacja spotkała się z przedstawicielami Związku Polaków na Białorusi, prezesem Polskiej Macierzy Szkolnej Stanisławem Sienkiewiczem, a także z dyrektorką Szkoły nr 36 z Polskim Językiem Nauczania w Grodnie Danutą Surmacz. Podczas rozmów, w których uczestniczyli przedstawiciele grodzieńskiego kuratorium, wicemarszałek Maria Koc wyraziła zaniepokojenie zauważalnym ostatnio ograniczeniem dostępu do nauki języka polskiego. Zwróciła uwagę na konieczność zwiększenia liczby zajęć fakultatywnych i przyjęć do szkoły polskiej, tak aby wszystkie potrzeby naszych rodaków mieszkających w obwodzie grodzieńskim w zakresie nauki języka ojczystego były zaspokojone. W rozmowie z przedstawicielami kuratorium wicemarszałek Maria Koc zauważyła, że liczba dzieci uczących się języka polskiego w szkołach państwowych na Białorusi ciągle maleje, mimo że zainteresowanie jego nauką jest coraz większe. Wprawdzie w porównaniu z 2016 r. zwiększyła się liczba dzieci, które mają być przyjęte do I klasy szkoły w Grodnie, ale liczba fakultatywnych zajęć z języka polskiego niepokojąco się zmniejsza.

Podsumowując wizytę na Białorusi, wicemarszałek Maria Koc podkreśliła, że ogromną pracę wykonują szkoły społeczne, prowadzone przez Związek Polaków na Białorusi i Macierz Szkolną. Jak zauważyła, nauczanie języka w tamtejszym systemie społecznym jest bardzo trudne. To państwo białoruskie powinno brać na siebie odpowiedzialność, tak jak czyni to Polska w stosunku do nauczania języka białoruskiego.

W czasie wizyty na Białorusi przedstawicielki Senatu przekazały dary, w tym leki i sprzęt medyczny, siostron serafitkom (Zgromadzenie Córek Matki Bożej Bolesnej) z Sopoćkiń pod Grodnem, gdzie mieszka liczna polska mniejszość. Zakonnice opiekują się osobami starszymi i samotnymi.

28 sierpnia 2017 r. marszałek Stanisław Karczewski spotkał się z uczestnikami „Lata z Polską”, 17-osobową grupą polskich dzieci z Czech, która przez 2 tygodnie szkoliła się na Katamaranie Gemini 3 pod czujnym okiem kpt Romana Paszkego i jego załogi. Młodzież

zwiedziła także Trójmiasto i Pomorze, wypoczywała na plaży, brała udział w zajęciach ekologicznych. Młodzi ludzie dziękowali marszałkowi za możliwość udziału w projekcie.

Marszałek Stanisław Karczewski w polskiej ambasadzie w Paryżu 2 września 2017 r. wziął udział w Narodowym Czytaniu „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego. Wspólnie z marszałkiem fragmenty dramatu czytały aktorki Elżbieta Koślacz-Virol i Agnieszka Grzybowska, a w lekturę wprowadził wybitny literaturoznawca prof. Piotr Biłos. Narodowe Czytanie, które odbyło się już po raz 6., swoim patronatem objął prezydent Andrzej Duda wraz z małżonką.

Podczas pobytu w Paryżu marszałek Stanisław Karczewski złożył kwiaty na grobie Marii Skłodowskiej-Curie w Panteonie i odwiedził Instytut Radowy, który powstał z jej inicjatywy. Spotkał się także z członkami i sympatykami Stowarzyszenia Polskich Kombatantów we Francji. Marszałek dziękował im za przekazywanie wiedzy o bohaterstwie polskich żołnierzy walczących na wszystkich frontach II wojny światowej, a także za dbałość o prawdę historyczną. Minutą ciszy uczczono żołnierzy poległych w czasie II wojny światowej w obronie Polski i Francji. Spotkanie zakończyło się złożeniem kwiatów pod tablicą upamiętniającą polskich oficerów zamordowanych w Katyniu. Delegacja Senatu odwiedziła także liczącą ok. 1500 uczniów Polską Szkołę im Adama Mickiewicza, w której odbyła się uroczysta inauguracja nowego roku szkolnego. Zwracając się do uczniów i grona pedagogicznego, marszałek Stanisław Karczewski podkreślił, jak ważna dla niego i polskiego Senatu jest aktywność Polonii francuskiej, w tym działalność paryskiej szkoły polskiej. „Dla mnie to wielka radość widzieć tak wiele osób zaangażowanych w poznawanie języka polskiego i historii, wszystkiego, co jest związane z Polską. Zachęcam was do dalszej nauki, a przede wszystkim do dalszego pogłębiania wiedzy o Polsce, o naszej tradycji i pięknej, ale często tragicznej historii. Przecież właśnie tu, do Francji, przyjeżdżało tak wielu Polaków. Oni wybudowali tę szkołę, aby tę polskość podtrzymywać na obczyźnie” – powiedział marszałek Senatu. Wizyta w Paryżu zakończyła się złożeniem kwiatów na grobie Fryderyka Chopina i przy pomniku Polaków poległych za Francję na zabytkowym cmentarzu Père-Lachaise.

23 września 2017 r. wicemarszałek Michał Seweryński i przewodniczący senackiej Polsko-Francuskiej Grupy Parlamentarnej senator Aleksander Pocięj wzięli udział w uroczystości otwarcia Przestrzeni Muzealnej Witolda Gombrowicza w Vence we Francji. W ceremonii uczestniczyli także: wdowa po pisarzu Rita Gombrowicz, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Jarosław Sellin, burmistrz miasta Vence Catherine le Lan, senatorowie i posłowie reprezentujący Polsko-Francuską Grupę Parlamentarną.

Podczas uroczystości wicemarszałek Michał Seweryński podziękował za trud i wytrwałość w podtrzymywaniu pamięci o życiu i twórczości pisarza. Wyraził nadzieję, że nowo otwarta przestrzeń muzealna stanie się nie tylko żywym pomnikiem Witolda Gombrowicza i miejscem jego pamięci, ale także ważnym ośrodkiem życia społecznego Polonii i forum wymiany myśli.

Podczas pobytu w Vence wicemarszałek Senatu spotkał się także z Polonią z Lazurowego Wybrzeża. Ambasador RP Tomasz Młynarski i konsul generalna Joanna Kozińska-Frybes w asyście wicemarszałka odznaczyli srebrnym krzyżem zasługi Marię Ludwiczak ze stowarzyszenia „Amicale des Polonais” i Martę Foltzer ze stowarzyszenia Polonica w Aix-en – Provence.

Polscy parlamentarzyści spotkali się także z przewodniczącym międzyparlamentarnej grupy przyjaźni Polska – Francja Senatu Francji Jean Pierrem Leleux, senatorem z regionu Alpes Maritimes, i Loiciem Dombrevaem, deputowanym do parlamentu francuskiego. Rozmowy dotyczyły przyszłości stosunków polsko-francuskich oraz wizji Unii Europejskiej.

26 września 2017 r. marszałek Stanisław Karczewski uczestniczył w uroczystym powitaniu w Markach koło Warszawy 5-osobowej rodziny repatriantów z Kazachstanu i przekazaniu im przez burmistrza miasta Jacka Orycha kluczy do wyremontowanego przez władze miasta domu. „Cieszę się, że kolejna rodzina repatriantów polskiego pochodzenia z Kazachstanu znalazła swoje miejsce i przeznaczenie tu, w Polsce” – powiedział marszałek. Podkreślił, że prezydent Andrzej Duda, Senat i polski rząd od 2 lat poważnie podchodzą do problemów, jakie mają Polacy mieszkający za granicą. „Chcemy sprowadzić jak najwięcej Polaków żyjących w Kazachstanie. Liczymy na to, że do Polski wróci do kilkanaście tysięcy rodaków. To taki wielki wyrzut sumienia, że przez tak wiele lat nie potrafiliśmy sprowadzić Polaków do kraju” – mówił marszałek Senatu.

Z kolei Aleksandra Ślusarek, prezes Związku Repatriantów RP i główna organizatorka powrotów do ojczyzny Polaków z Kazachstanu, podkreśliła, że jednym z ważniejszych, wymiernych efektów repatriacji całych rodzin jest ich scalanie.

SPOTKANIA KOMISJI SPRAW EMIGRACJI I ŁĄCZNOŚCI Z POLAKAMI ZA GRANICĄ Z RODAKAMI, BĘDĄCE UZUPEŁNIENIEM PROGRAMU POSIEDZEŃ KOMISJI

21 kwietnia 2017 r. senatorowie z Komisji Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą na czele z przewodniczącą senator Janiną Sagatowską spotkali się z Polakami ze Wschodu, uczestnikami polonijnej pielgrzymki zorganizowanej w ramach akcji „Wielkanoc w Polsce”.

Rozmawiano o opiece Senatu nad Polonią, nowelizacji ustawy o repatriacji, a także o zacieśnianiu relacji z ojczyzną. Jak podkreśliła senator Janina Sagatowska, w ciągu ostatnich 20 lat wiele zrobiono dla Polaków mieszkających na Wschodzie, ale pozostaje wiele problemów do rozwiązania. Jednym z nich jest repatriacja. „Wiedząc o tym, czynimy wszystko, aby ci, którzy chcieliby wrócić z tamtych krajów, z dalekiej części azjatyckiej byłego Związku Radzieckiego, mogli wrócić” – zapewniła. Uczestnicy pielgrzymki ze wzruszeniem i wdzięcznością dzielili się swoimi wrażeniami z pobytu w Polsce. Opowiadali także o działaniach, jakie podejmują w miejscu zamieszkania, by podtrzymywać więzi z ojczyzną. „Polska to nasza macierz, my tęsknimy za Polską. Polacy, którzy tu mieszkają, mają wszystko, bo mają Polskę dookoła, a my nie” – powiedziała Alicja Binert, kierownik polskiego zespołu „Grodzieńskie Słowiki” z Grodna.

28 kwietnia–1 maja 2017 r. przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska złożyła wizytę w Belgii, gdzie wzięła m.in. udział w uroczystych obchodach Dnia Flagi RP oraz Dnia Polonii i Polaków za Granicą, spotkała się z dyrektorami polskich szkół w Belgii i przedstawicielami środowisk polonijnych w Belgii, wizytowała Szkołę Polską w Antwerpii i odwiedziła polskich kapucynów w tym mieście. Jednym z poruszanych problemów była obecna nazwa szkół polskich, przemianowanych w 2012 r. na szkolne punkty konsultacyjne. Zarówno nauczyciele, jak i rodzice nie godzą się na określanie prowadzonej tam nauki przedmiotów ojczyństwymi konsultacjami szkolnymi. Jak przekonywano, takie nazewnictwo nie jest zrozumiałe dla urzędników belgijskich i sugeruje, że pobierana tam nauka ma jedynie charakter doraźny. Kolejny sygnalizowany problem środowisk polonijnych w Belgii to niewielki odsetek absolwentów szkół polskich podejmujących naukę na wyższych uczelniach. Wyjątek stanowią dzieci urzędników polskich zatrudnionych w instytucjach unijnych.

Senator Jadwiga Sagatowska złożyła kwiaty na Polskim Cmentarzu Wojskowym w Lommel, największym polskim cmentarzu w Belgii, na którym znajduje się 257 grobów żołnierzy polskich, m.in. z 1. Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Odwiedziła też Dom Polski „Polonez” w Beringen i zwiedziła muzeum – barak, poświęcone polskim robotnikom, którzy od 1911 r. pracowali w belgijskich kopalniach węgla.

12–13 maja 2017 r. przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska wzięła udział w obchodach jubileuszu 175-lecia Szkoły Narodowej Polskiej w Paryżu. 12 maja w Ambasadzie RP w Paryżu odbyło się spotkanie poświęcone bogatemu dorobkowi szkoły. Przygotowano okolicznościową wystawę ukazującą historię szkoły. Szkoła Narodowa Polska w Paryżu jest najstarszą placówką edukacyjną dla

dzieci i młodzieży polskiego wychodźstwa. Wspierali ją m.in. Adam Mickiewicz, Joachim Lelewel, Seweryn Goszczyński, Bohdan Zaleski, Ludwik Mierosławski, Józef Ignacy Kraszewski. Kilkakrotnie zamykana i otwierana, wznowiła działalność w 1989 r. 13 maja senator Janina Sagatowska złożyła wizytę w szkole, gdzie spotkała się z jej kierownictwem i przekazała list od marszałka Stanisława Karczewskiego. Rozmawiano m.in. na temat statusu prawnego szkoły. W odpowiedzi na postulaty środowisk polonijnych zarówno we Francji, jak i w innych krajach Europy Zachodniej przewodnicząca senackiej komisji emigracji 15 maja 2017 r. wystąpiła do premier Beaty Szydło o zmianę nazwy szkolnych punktów konsultacyjnych przy ambasadach RP na szkoły polskie.

1 sierpnia 2017 r. senator Małgorzata Kopiczko z Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą spotkała się z grupą nauczycieli polonijnych z Niemiec. Rozmawiano o znaczeniu nauczania języka polskiego i historii w kształtowaniu tożsamości narodowej dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia, a także o roli nauczycieli w tym procesie oraz o potrzebie rozwijania ich kompetencji pedagogicznych i wspierania organizacji polonijnych przez Senat. Senator podkreśliła, że Izba, sprawując pieczę nad Polonią i Polakami za granicą, przywiązuje szczególną wagę do edukacji dzieci i młodzieży pochodzenia polskiego mieszkających za granicą. Dziękowała nauczycielom za ich zaangażowanie w pracę i doskonalenie kompetencji zawodowych. Jak podkreśliła, w swoich lokalnych społecznościach są oni najważniejszymi działaczami polonijnymi.

Nauczyciele mówili o swoich doświadczeniach w prowadzeniu szkół polskich w Niemczech. Poinformowali również o sprawnym wydawaniu uczniom polskich szkół w Niemczech legitymacji szkolnych, potwierdzających m.in. ich uprawnienia do ulgowych przejazdów w Polsce.

8 sierpnia 2017 r. przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska spotkała się w Senacie z liderami organizacji polonijnych z Rosji, Kazachstanu i Mołdawii, którzy przyjechali do Polski na szkolenie, organizowane przez Regionalne Stowarzyszenie Wschód – Zachód w Płocku już od 2005 r. Jego celem było wspieranie zachowania polskości, wychowywanie młodzieży w duchu patriotycznym, poszerzanie horyzontów edukacyjnych oraz podtrzymywanie kultury i tradycji.

Podczas spotkania rozmawiano m.in. o Karcie Polaka i nowelizacji ustawy o repatriacji. Zdaniem senator Janiny Sagatowskiej ustawa o repatriacji przed nowelizacją była „martwa”, a sprowadzanie rodaków ze Wschodu stanowiło dla samorządów zbyt duże obciążenie. Obecnie państwo będzie mogło wesprzeć finansowo proces repatriacji w dużo większym

stopniu. Przewodnicząca komisji emigracji mówiła także o działaniach Senatu podejmowanych w ramach sprawowania pieczy nad Polonią i Polakami za granicą. Jak poinformowała, najwięcej środków jest przekazywanych na edukację i nauczanie języka polskiego. Priorytetowo traktowane są też działania na rzecz kultury i zachowania dziedzictwa polskiego, np. renowacja zabytków. Senator omówiła też wsparcie udzielane mediom i organizacjom polonijnym, a także pomoc charytatywną. Jak zaznaczyła, Polonia jest bardzo liczna i niezwykle aktywna, dlatego na sfinansowanie wszystkich działań nie wystarcza środków. Izba dostrzega potrzebę zwiększenia ich wysokości, dlatego Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą pozytywnie zaopiniowała projekt budżetu na 2018 r., w którym na ten cel zaplanowano 80 mln zł.

Przedstawiciele 8 organizacji polonijnych z Barnału, Bijska, Gornoaltajska, Omska i Kemerowa w Rosji, Czkałowa w Kazachstanie i Bielc w Mołdawii opowiadali o działaniach, jakie podejmują na rzecz podtrzymania więzi z Polską. Zrzeszają się i prowadzą kursy języka polskiego i historii, kultywują tradycje i kulturę, wydając czasopisma, organizując festiwale i konferencje. Jak podkreślali, bardzo ważne jest dla nich pielęgnowanie poczucia polskości.

2 września 2017 r. w Domu Kultury Polskiej w Wilnie i Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska przekazała wyprawki szkolne pierwszoklasistom ze szkół polskich na Litwie. W uroczystościach wzięli udział także wiceminister spraw zagranicznych Jan Dziedziczak i poseł Andrzej Kryj z sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą.

Senator Janina Sagatowska dziękowała działaczom Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie „za matczyną opiekę nad tym, co najważniejsze – nad kształtowaniem od małego dziecka postaw rodaków na Litwie”. Wiceminister Jan Dziedziczak wyraził zadowolenie z rozpoczęcia kolejnego nowego roku szkolnego w polskiej szkole i wysłanie do niej polskich dzieci. „To jest bardzo ważne, zwłaszcza tutaj, na Wileńszczyźnie, w miejscu, gdzie polskość jest tak głęboko zakorzeniona” – podkreślił. Zapewnił, że Polska pamięta o rodakach na Litwie i zawsze będzie ich w tym wspierać. Akcja „Wyprawki dla polskich szkół” jest jednym z wielu tego typu przykładów” – podkreślił wiceminister.

Wyprawki odebrało 87 uczniów klas pierwszych ze szkoły Łazdinai (Leszczyniaki), szkoły podstawowej w Kolonii Wileńskiej, gimnazjum inżynierskiego im. Joachima Lelewela w Wilnie, gimnazjum im. św. Jana Bosko w Jałówce (Egliszki) i gimnazjum w Mickunach. W Solecznikach wyprawki otrzymało 200 uczniów ze szkół polskich rejonu solecznickiego.

Wyprawki dla uczniów klas pierwszych przygotowały, we współpracy ze Stowarzyszeniem Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie, „Macierz Szkolna” i Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” w ramach projektu „Bon Pierwszaka”, realizowanego ze środków Kancelarii Senatu. Za 276 120 zł zakupione zostały 1062 wyprawki dla pierwszoklasistów z 63 polskich szkół na Litwie. Ponadto każdy uczeń otrzyma 440 zł stypendium.

4 września 2017 r. senator Barbara Borys-Damięcka z Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą spotkała się w Senacie z młodymi działaczami organizacji polonijnych ze Stanów Zjednoczonych i Kanady. Rozmawiano o wsparciu Izby dla Polaków mieszkających za granicą. Liderzy zapoznali się z przykładami dobrych praktyk w zakresie projektów kulturalnych i oświatowych. Spotkanie odbyło się w ramach 9. edycji projektu „Szkola Liderów Polonijnych”, dofinansowywanego przez Senat.

Jak podkreśliła senator Barbara Borys-Damięcka, „bycie liderem zobowiązuje”, dlatego zachęcała do inicjowania przedsięwzięć, które mobilizują Polaków mieszkających za granicą do pielęgnowania związków z ojczyzną, a także do promowania polskości i nawiązywania współpracy z przedstawicielami nauki i biznesu w krajach swojego zamieszkania. Przyznała, że szczególnie bliskie są jej projekty związane z kulturą i promujące naukę języka polskiego. Zachęcała do popularyzacji za granicą polskich filmów, które mimo wysokiego poziomu artystycznego w wielu miejscach na świecie są zupełnie nieznane.

Liderzy polonijni interesowali się działaniami podejmowanymi przez Senat i funkcjonowaniem Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Mowa była o możliwościach dofinansowania projektów w ramach środków, jakimi dysponuje Izba na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Zdaniem senator Barbary Borys-Damięckiej „Szkola Liderów Polonijnych” jest doskonałym przykładem inicjatywy, która otrzymała dofinansowanie.

Młodzi liderzy zapoznali się także z kilkoma projektami, realizowanymi z sukcesem od lat przez organizacje polonijne w Europie jako przykładami inspirujących dobrych praktyk. Senator Barbara Borys-Damięcka mówiła m.in. o konkursach dla dzieci i młodzieży oraz nagrodach za działania na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Poinformowała także o londyńskim Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie, którego doktorat honoris causa otrzymał m.in. prof. Zbigniew Brzeziński, wybitny politolog i dyplomata.

DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ 2017

6 maja 2017 r. w Sztokholmie odbyły się światowe obchody Dnia Polonii i Polaków za Granicą, w których wzięła udział delegacja Senatu na czele z marszałkiem Stanisławem Karczewskim. Uroczystości były okazją do rozmowy o sytuacji Polaków w Szwecji, ich oczekiwaniach, a także o tym, w jaki sposób pragną podtrzymywać oni więzi z krajem ojczystym – zarówno z polską tradycją, jak i językiem. W skład delegacji wchodziła: przewodnicząca Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Janina Sagatowska, jej wiceprzewodniczący – senatorowie Maciej Łuczak i Artur Warzocha, członkowie komisji – senatorowie Małgorzata Kopiczko, Stanisław Gogacz, Jan Maria Jackowski, Andrzej Pająk, Antoni Szymański i Jan Żaryn, a także przewodnicząca sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą posłanka Anna Schmidt-Rodziewicz, przewodniczący Polsko-Szwedzkiej Grupy Parlamentarnej poseł Krzysztof Truskolaski, wiceminister spraw zagranicznych Jan Dziędziczak i szef Kancelarii Senatu minister Jakub Kowalski. W obchodach uczestniczyli również przedstawiciele państw Grupy Wyszehradzkiej – Czech, Słowacji i Węgier. Sztokholmskie obchody Dnia Polonii i Polaków za Granicą były kontynuacją tradycji zainicjowanej przez poprzedniego marszałka Senatu Bogdana Borusewicza, by to święto obchodzić wspólnie z naszymi rodakami w krajach ich zamieszkania.

W ogrodach ambasady polskiej w Sztokholmie odbył się piknik polonijny, na który licznie przybyli przedstawiciele szwedzkiej Polonii, reprezentujący m.in. 2 największe polonijne organizacje federacyjne w tym kraju – Kongres Polaków w Szwecji i Zrzeszenie Organizacji Polonijnych w Szwecji, a także reprezentanci Klubów Gazety Polskiej, Związku Nauczycieli Polskich w Szwecji, członkowie polskiego harcerstwa w tym kraju i przedstawiciele ambasady polskiej z ambasadorem Wiesławem Tarką.

W siedzibie ambasady polskiej odbyło się natomiast spotkanie z okazji 10-lecia Związku Nauczycieli Polskich w Szwecji, w którym wzięli udział przedstawiciele Związku Nauczycielstwa Polskiego w Szwecji i Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie RP w Sztokholmie. Dziękując nauczycielom, marszałek Stanisław Karczewski podkreślił, że kontakt z językiem ojczystym i możliwość jego nauki są ważnym elementem scalającym Polonię. Zdaniem przewodniczącej komisji spraw emigracji senator Janiny Sagatowskiej największe zasługi w pielęgnowaniu więzi z Polską mają nauczyciele i duchowieństwo. Marszałek Stanisław Karczewski przypomniał, że po powrocie do Senatu środków na opiekę nad Polonią organizacje polonijne i polskie organizacje pozarządowe wspierające naszych

rodaków za granicą jako priorytet wskazały naukę języka polskiego i oświatę. Jak podkreślił marszałek, to spoiwo, które należy wzmacniać. Dlatego Izba wspiera naukę języka i szkoły polskie, w których uczy się naszej literatury, historii i umacnia więź z ojczyzną kolejnych pokoleń. Marszałek podkreślił także, że szwedzki rząd umożliwia w ramach systemu edukacji naukę języków wszystkim mniejszościom narodowym.

Podczas wizyty w Sztokholmie delegacja Senatu złożyła kwiaty pod pomnikiem Ofiar Katyńskich, odwiedziła także oratorium „Quo Vadis”, prowadzone przez salezjanów.

PATRONATY MARSZAŁKA SENATU

- **Akcja społeczno-patriotyczna „Lekcja dla Rodaka”**
- **Obchody Roku Kościuszki w Australii** – na wniosek Australijskiego Komitetu Obchodów
- **Koncert kolęd z cyklu Artyści Polscy dla Polonii Hiszpańskiej** – na wniosek Stowarzyszenia Dom Polski w Getafe
- **II Bal Charytatywny „Polonia pamięta o Rodakach na Kresach” w Dublinie** – na wniosek Komitetu Organizacyjnego
- **Akcja „Szachiści grają dla Polonii”** – na wniosek Polskiego Związku Szachowego
- **Obchody Święta Polonii i Polaków za Granicą oraz Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu** – na wniosek Stowarzyszenia Obrońców Krzyża w Paryżu
- **VII Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych „Wschód, Zachód – Łączy nas Polska”** – na wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
- **XI Spotkania Integracyjne Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Olsztynie** – na wniosek Akademii Trzeciego Wieku przy Miejskim Ośrodku Kultury w Olsztynie
- **Światowy Festiwal Poezji Marii Konopnickiej** – na wniosek Towarzystwa im. M. Konopnickiej Zarząd Oddziału w Górach Mokrych
- **Akcja „Lekcja dla Rodaka”** – na wniosek Fundacji dla Rodaka
- **II Forum Gospodarcze Polonii Świata** – na wniosek Prezydenta Tarnowa
- **XXVI Dni Kultury Polskiej w Austrii** – na wniosek Wspólnoty Polskich Organizacji w Austrii Forum Polonii
- **25-lecie Liceum Ogólnokształcącego w Augustowie oraz 10-lecie nadania szkole im. Polonii i Polaków na Świecie** – na wniosek dyrektora szkoły

- **Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Turgielanka” z Wileńszczyzny** – na wniosek Fundacji Polskich Wartości
- **V rocznica powstania Polskiej Macierzy Szkolnej w Irlandii** – na wniosek Polskiej Macierzy Szkolnej w Irlandii
- **XII Festiwal Polonijny „Losy Polaków 2017”** – na wniosek Fundacji Polska–Europa–Polonia
- **Finał konkursu o Nagrodę „Archiwum Emigracji”** – na wniosek Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Emigracji w Toruniu
- **Obchody jubileuszu 100–lecia Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich we Francji** – na wniosek Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich we Francji
- **X Dni Kultury Polskiej na Żytomierszczyźnie oraz XXIII Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”** – na wniosek Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie
- **Obchody 150–lecia Lwowskiego Towarzystwa Lekarskiego** – na wniosek Stowarzyszenia Lekarzy Polskich we Lwowie
- **VIII Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Wileńskie spotkania sceny polskiej”** – na wniosek Polskiego Studia Teatralnego w Wilnie – Teatr „Studio”
- **IV Europejskie Forum Mediów Polonijnych** – na wniosek Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji
- **I Światowy Kongres Polaków** – na wniosek Stowarzyszenia Światowy Kongres Polaków
- **Koncert z okazji Święta Niepodległości** – na wniosek Polsko–Włoskiego Koła Kulturalnego w Lombardii
- **I Wschodni Kongres Oświaty Polonijnej w Przemysłu** – na wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
- **Konkurs „Wisła, królowa polskich rzek”** – na wniosek Rady Oświaty Polonijnej we Włoszech
- **Wystawa „Wizyta Marszałka Senatu RP Władysława Raczkiewicza na Zaolziu w 1933 r.” oraz seminarium „Władysław Raczkiewicz, polityk i Mąż Stanu”** – na wniosek Sekcji Historii Regionu Polskiego Związku Kulturalno–Oświatowego w Republice Czeskiej
- **Tydzień kultury polskiej w Bari** – na wniosek Apulijskiego Stowarzyszenia Włosko–Polskiego